

Österåker 2.0

- För ännu högre kvalitet, trygghet och hållbarhet

Verksamhetsplan 2023-2025
Budget 2023

INNEHÅLL

1. VISION, MÅL OCH STYRNING	3
1.1 VISION 2040.....	3
1.2 KOMMUNFULLMÄKTIGES INRIKTNINGSMÅL	4
<i>Mål 1: Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.....</i>	<i>4</i>
<i>Mål 2: Österåker ska ha en ekonomi i balans</i>	<i>5</i>
<i>Mål 3: Österåker ska vara den bästa skolkommunen i länet</i>	<i>5</i>
<i>Mål 4: Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning</i>	<i>6</i>
<i>Mål 5: Österåker ska ha en trygg miljö</i>	<i>6</i>
<i>Mål 6: Österåker ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka</i>	<i>7</i>
<i>Mål 7: Österåker ska ha en stark och balanserad tillväxt. Tillväxten ska vara ekologisk, socialt och ekonomiskt hållbar.....</i>	<i>7</i>
1.3 GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH LÅNGSIKTIG EKONOMISK PLANERING.....	8
1.4 FINANSIELLA MÅL	8
1.5 EKONOMISKA PRINCIPER	9
1.6 INTERN KONTROLL	10
1.7 STRATEGISK VERKSAMHETSUTVECKLING	11
2. BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR INFÖR 2023–2025	13
2.1 OMVÄRLDSFAKTORER.....	13
2.1.1 Konjunkturläget.....	13
2.1.2 Skatteunderlagsutveckling	15
2.1.3 Arbetsmarknad.....	17
2.2 LOKALA FÖRUTSÄTTNINGAR.....	18
2.2.1 Strategisk samhällsutveckling	18
2.2.2 Sverigeförhandlingen – Roslagsbanan in till city.....	19
2.2.3 Bostadsbyggande	19
2.2.4 Demografiska förändringar.....	20
2.2.5 Demografisk försörjningskvot	24
3. KOMMUNENS EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PERIODEN 2023–2025.....	25
3.1 EKONOMISK UTVECKLING	25
3.2 KOMMUNENS INTÄKTER.....	26
3.2.1 Skatteintäkter.....	26
3.2.2 Utjämningsystemet.....	27
3.2.3 Riktade statsbidrag	27
3.3 KOMMUNENS UTGIFTER OCH OMKOSTNADER.....	28
3.3.1 Prisutveckling och personalomkostnader.....	28
3.3.2 Pengnivåer.....	29
3.3.3 Pensionskostnader	29
3.3.4 Overhead	31
4. VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER OCH RAMAR	33
4.1 VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	33
4.2 DRIFTBUDGET	33
4.3 INVESTERINGSBUDGET	35
4.3.1 Avskrivningar.....	35

5. FINANSIELLA INTÄKTER/KOSTNADER	36
6. LIKVIDITET OCH FINANSIERING AV INVESTERINGSBEHOV	36
7. AVSTÄMNING MOT FINANSIELLA MÅL	37
8. BALANSKRAV	38
9. KÄNSLIGHETSANALYS	38
10. KOSTNADS- OCH INTÄKTSBUDGET	39
11. RESULTATBUDGET	40
12. KASSAFLÖDESANALYS	41
13. BALANSBUDGET	42
14. NÄMNDERNAS UPPDRAG OCH BUDGET	43
14.1 OMORGANISATION OCH NY NÄMNDSTRUKTUR.....	43
14.1.1 Ny nämndstruktur	43
14.1.2 Ny styrmodell	44
14.1.3 Nya övergripande mål.....	44
14.1.4 Nytt kommunalt bolag	45
14.2 KOMMUNFULLMÄKTIGE	46
14.3 ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN	48
14.4 KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN	48
14.5 UTBILDNINGSNÄMNDEN	51
14.6 NÄRINGSLIVS- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN	56
14.7 VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN	58
14.8 SOCIALNÄMNDEN.....	61
14.9 BYGGNADSNÄMNDEN.....	63
14.10 MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN	64
14.11 KOMMUNSTYRELSEN	66
14.11.1 Tekniskt utskott.....	71

Underbilagor

- 2.1 Peng, taxor och avgifter inom musikskola, sport och friluftsliv
- 2.2 Peng inom förskoleverksamheten, grundskola och gymnasiet
- 2.3 Taxor och avgifter inom förskoleverksamhet och fritidshem
- 2.4 Taxor och avgifter inom måltidsverksamhet
- 2.5 Peng inom vuxenutbildning inkl SFI
- 2.6 Peng inom äldreomsorg och LSS-verksamhet
- 2.7 Taxor och avgifter inom äldreomsorg och LSS-verksamhet
- 2.8 Anslag träffpunkter m.m.
- 2.9 Peng, taxor och avgifter inom familjerådgivning
- 2.10 Taxor och avgifter inom Byggnadsnämnden
- 2.11 Taxor och avgifter inom Miljö- och hälsoskyddsnämnden
- 2.12 Taxor och avgifter inom Kommunstyrelsens Tekniska utskott
- 2.13 Bestämmelser till Tekniska utskottets taxor
- 2.14 Investeringsbudget
- 2.15 Inriktningsmål, resultatmål och indikatorer för Österåkers kommun
- 2.16 Internkontrollplan

I. Vision, mål och styrning

I.1 Vision 2040

Österåkers vision, *Vision 2040*, anger riktningen för kommunens arbete framåt och ska genomsyra allt som görs i kommunen och varje beslut som fattas.

Med kvalitet, trygghet och valfrihet i fokus,

skapar vi en hållbar framtid.

Österåker - möjligheternas skärgårdskommun

Möjligheternas skärgårdskommun - I Österåker lever alla delar av kommunen. Här finns det trivsamma småstadslivet med sitt rika utbud, en grönskande och livfull landsbygd och vår vackra skärgård som är tillgänglig för såväl kommuninvånare som besökare. I Österåker lever du ett gott vardagsliv med närhet till det mesta som behövs. Här finns goda utbildningsmöjligheter, ett aktivt näringsliv, gott serviceutbud och många lokala arbetsplatser. På fritiden finns många aktiviteter att ägna sig åt inom idrott, kultur och friluftsliv. Här finns möjlighet till rekreation och aktivitet på hav och land. I Österåker kan du gå genom livets alla faser och genom egna val skapa en tillvaro som passar dig.

Österåker präglas av idériakedom och delaktighet. Både medarbetare och invånare är medskapare av vår framtidskommun och tillsammans bidrar vi till en gemenskap och positiv utveckling för kommunens bästa.

I visionen lyfts fyra strategiska områden fram:

Kvalitet - Österåker står för hög kvalitet i all service och verksamhet som finansieras med kommunala medel. Verksamheten präglas av tillit och öppenhet. Invånaren står i fokus och arbetet syftar till ständiga förbättringar.

Trygghet - Österåker är en trygg kommun att leva och verka i, liksom att besöka. Här kan människor mötas, känna sig hemma och finna lugn. Trygghetsskapande åtgärder kombineras med långsiktiga och främjande insatser som ger resultat. Här finns trygghet genom hela livet.

Valfrihet - Österåker erbjuder ett brett utbud och stor valfrihet. Med stor mångfald inom välfärdstjänster, näringsliv, kultur- och föreningsliv, så väl som god variation av naturtyper och

bostadsmiljöer, finns många möjligheter att välja hur livet ska se ut.

Hållbar framtid - Österåker använder gemensamma resurser på ett sådant sätt att framtida generationers framtidsutsikter inte äventyras. Det handlar såväl om ekologi som om en ansvarsfull social och ekonomisk utveckling. Österåker har ett offensivt och innovativt förhållningssätt till hållbarhet och ger kommunens invånare förutsättningar att göra kloka val.

1.2 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Visionen tydliggörs bland annat genom Kommunfullmäktiges inriktningsmål och nämndernas resultatmål och indikatorer. Österåkers kommun arbetar efter en mål- och resultatstyrningsmodell, som utgör styrmodell för nämnderna avseende planering, uppföljning, analys och åtgärder. Som en del av styrmodellen tar respektive nämnd fram resultatmål, resultatindikatorer och mätmetod utifrån Kommunfullmäktiges inriktningsmål och indikatorer. Måluppfyllelsen återrapporteras tillsammans med en analys två gånger om året, i delårsrapporten och i verksamhetsberättelsen.

Kommunfullmäktige har fastslagit sju inriktningsmål med ett antal resultatindikatorer som anger förväntad riktning på lång sikt. Nämndernas fastslagna mål återfinns i bilaga 2.15. Inför 2024 har fyra nya övergripande mål tagits fram. Dessa redogörs för under avsnitt 14.1.3.

Mål 1: Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service

Österåker har ambitionen att erbjuda service av hög kvalitet och ett gott bemötande i alla verksamheter, från första kontakten i kommunens servicecenter, till bemötandet, utbudet och tillgängligheten i idrottshallar, på kulturarrangemang och på biblioteken. Det ska gå lätt och snabbt att få kontakt med kommunen och svar på frågor eller hjälp med ärenden. Kundnöjdheten i kontakten med Österåkers kommun ska vara hög. Årliga servicemätningar utförs inom olika områden. Exempelvis mäts servicegraden vid invånarnas kontakt via telefon och mail med kommunen, och kundnöjdheten hos föreningar och företag. Resultatet från dessa undersökningar hjälper förvaltningarna att utveckla och förbättra kvaliteten.

Kommunens verksamheter ska på olika sätt vara tillgängliga. Det kan handla om öppettider på biblioteket, att snabbt få kontakt med rätt person på kommunen eller att få tydlig och korrekt information från verksamheten. Det handlar också om att få snabb hjälp, genom exempelvis skyndsam handläggning av ärenden, eller att felanmälningar ska hanteras inom avtalstid.

- Indikator: Nöjdhetsindex (NKI) i undersökningar
Nöjdhetsindex (NKI) i SKR:s Löpande insikt
(Stockholm Business Alliance)

Mål 2: Österåker ska ha en ekonomi i balans

Österåker ska ha en ekonomi i balans. En god ekonomi är en förutsättning för att kunna bedriva en bra och kvalitativ verksamhet. Målet för samtliga nämnder är därför att inte ha någon negativ avvikelse från fastställd budget. Vid en sådan avvikelse ska en analys och åtgärdsplan upprättas. Det finns också ett antal finansiella mål som styr kommunens arbete för en god ekonomisk hushållning (se avsnitt 1.4).

Det är viktigt för verksamheterna att nyttja de tillgängliga resurserna på bästa möjliga sätt. Därför samordnas vissa insatser, både internt i kommunen, men också med andra aktörer för att kunna möta enskilda brukares behov och samtidigt optimera kommunens resurser.

- Indikator: Fortsatt god ekonomisk hushållning och fastställd åtgärdsplan vid eventuell negativ avvikelse.

Mål 3: Österåker ska vara den bästa skolkommunen i länet

Österåker ska erbjuda hög kvalitet i förskola och skola, där barn och elever utmanas, utvecklas och lär. Goda studieresultat och upplevd nöjdhet, trygghet och delaktighet, både för barn, elever och vårdnadshavare är viktigt för kommunen. Det ska finnas goda förutsättningar för barn och elever att lära, för pedagoger att undervisa och för rektorer att verka som pedagogiska ledare. En av de viktigaste förutsättningarna för barn och elevers lärande är pedagogerna, så behörig personal både i förskolan och i skolan är ett prioriterat område för kommunen. Flera insatser för att höja kvaliteten och kompetensen i förskola och skola sker i samverkan med högskolor och universitet.

Österåker ska också erbjuda en likvärdig skola, där alla elever ges samma möjligheter till en god utbildning. Förutsättningar för detta 2023 ges genom olika typer av resursförstärkning, dels för alla elever genom en ökning av grundpengen, dels till vissa förskole- och skolenheter genom olika typer av viktade bidrag. Detta möjliggör för rektorer att anpassa verksamheten efter de förutsättningar som råder på den egna förskolan eller skolan.

- Indikatorer: Andel elever med behörighet till gymnasiet
Lärarnas behörighet

Minst godkänd i alla ämnen
Vårdnadshavarnas nöjdhet inom
förskoleverksamhet

Mål 4: Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning

Österåker har som mål att erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning. Brukarna ska uppleva delaktighet, nöjdhet, en hög kvalitet och god tillgänglighet i kommunens verksamheter. Den fysiska miljön, både i verksamheten och i den offentliga miljön, ska vara tillgänglig och attraktiv. Handläggare och personal ska ha väsentliga kunskaper och god kompetens inom respektive område för att kunna möta brukare och anhöriga på ett bra sätt. Det kan handla om andelen verksamheter som deltar i utbildning kring funktionsvariation eller andelen barn, elever och ungdomar som upplever att de är delaktiga i sin utbildning eller att anpassningar efter deras behov sker i mötet med kommunens verksamheter.

- Indikatorer: NKI hemtjänst
NKI äldreboende
Brukarundersökningar inom LSS

Mål 5: Österåker ska ha en trygg miljö

Invånare, medarbetare, brukare och besökare ska känna sig trygga i Österåkers kommun. Inriktningsmålet *Österåker ska ha en trygg miljö* spannar över många områden i kommunens verksamhet, från barn och unga i förskola, skola och föreningsliv, till trygghet för äldre och personer med funktionsvariation som är mottagare av insatser. Även trygghet på fritiden och i offentliga miljöer är områden som kommunen arbetar systematiskt med, bland annat genom den förvaltningsövergripande styrgruppen Trygghet och Säkerhet och den fleråriga satsning som har gjorts på attraktiv offentlig miljö. Brukare och invånare ska också känna trygghet i att kommunen hanterar ärenden på ett rättssäkert sätt och att insatser som görs bygger på vetenskaplig grund, professionens kunskap och erfarenhet, och inte minst brukarnas egna kunskaper och erfarenheter.

- Indikatorer: Trygghetsfrågor i undersökningar
Trygghetsindex för unga

Mål 6: Österåker ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka

Inriktningsmålet om ett långsiktigt hållbart samhälle utgör utgångspunkt för det arbete som ledde fram till kommunens miljömål, men hållbarhet är ett brett begrepp som inbegriper ekologisk, såväl som social och ekonomisk utveckling. Arbete som prioriteras av nämnderna under rubriken hållbarhet går att koppla till både ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. För att förbättra den ekologiska hållbarheten ska den ekologiska statusen i sjöar, vattendrag och kustvatten förbättras, miljön och tillgängligheten vid kommunens friluftsområden ska bli bättre och andelen miljöbilar ska öka i organisationen. Det strategiska miljöarbetet har utvecklats de senaste fem åren, och ska fortsätta bli bättre åren som kommer. Särskilt fokus kommer ligga på implementering och uppföljning av kommunens nya miljö- och klimatprogram och Agenda 2030. Gällande social hållbarhet har flera nämnder som mål att arbeta mer med brukare och invånare som medskapare genom medborgardialoger och genom ökat inflytande i beslut som rör den egna personen eller anhörig.

Mål 7: Österåker ska ha en stark och balanserad tillväxt. Tillväxten ska vara ekologisk, socialt och ekonomiskt hållbar

Österåker växer och kommunen vill skapa förutsättningar för en hållbar och balanserad befolkningsutveckling, bland annat genom samordnad planering av bostäder, infrastruktur, omsorg, arbetsplatser, handel, utbildning och fritid. I Österåker arbetar därför förvaltningarna tillsammans kring de strategiska planer och dokument som pekar ut riktningen för utbyggnad av Österåker. För att ytterligare förstärka det kommunövergripande arbetet inom området har två förvaltningsövergripande styrgrupper tillsatts: Styrgruppen för Samhällsfastigheter, samt Styrgruppen för Framtid och utveckling.

Inom målet arbetar nämnderna även för att möta den ökade befolkningen på ett hållbart sätt, exempelvis genom att erbjuda ett rikt och varierat kultur- och friluftsliv och att bidra till att på ett effektivt sätt möta de ökade behoven som befolkningstillväxten innebär. Även viktiga sociala och ekonomiska hållbarhetsaspekter på tillväxten ryms inom målet, så som tidiga insatser gällande barn och unga.

- Indikatorer: Antal nya bostäder
 Antal nya arbetsplatser

I.3 God ekonomisk hushållning och långsiktig ekonomisk planering

En god ekonomi är en förutsättning för att kunna förverkliga den politiska visionen. God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv innebär att kommunen använder de gemensamma resurserna varsamt och att kommunens invånare får ut så mycket som möjligt för sina skattemedel. Utifrån ett finansiellt perspektiv innebär det att morgondagens kommuninvånare kan försäkras minst samma servicenivå som dagens kommuninvånare. Det innebär att kommunen bygger upp en god ekonomisk hushållning för att kunna möta oförutsedda konjunktursvängningar och demografiska förändringar.

I kommunens planerings- och styrprocess ingår att ta fram en tioårsplan vartannat år. Syftet är att skapa ett underlag som beskriver den långsiktiga ekonomiska utvecklingen i kommunen och som kan ligga till grund för politiska ställningstagande inför exempelvis budget- och verksamhetsplan. Den långsiktiga ekonomiska planeringen som togs fram 2021 visar att kommunen är, och kommer fortsätta vara, i en period av tillväxt. Under prognosperioden beräknas befolkningen växa med cirka 30 procent, från knappt 46 650 invånare 2020, till drygt 62 000 invånare 2031.

När det gäller befolkningsstrukturen är det framförallt de yngsta åldersgrupperna (0-5 år) och de äldsta (80 år och äldre) som beräknas växa i förhållande till övriga grupper under prognosperioden. För att kunna möta invånarnas behov av, och förväntningar på, kommunala tjänster och kommunal service behöver investeringar göras inom de olika verksamhetsområdena för att möta behovet.

Den långsiktiga ekonomiska planen tas fram vartannat år och under 2023 ska en ny plan arbetas fram av förvaltningarna.

I.4 Finansiella mål

För att kunna styra kommunens verksamhet ur ett finansiellt perspektiv krävs att finansiella mål sätts, som i sin tur ska stödja kommunens verksamhetsplan. De övergripande finansiella målen inför budget 2023 och plan 2024–25 är:

- Nettokostnadsandelen ska högst motsvara 99 procent av skatteintäkter och bidrag som utgiftstak
- Kommunens utdebitering hålls så låg som möjlig under 2023–2025. För 2023 är den 16,90 öre
- Kostnadsutvecklingen per invånare ska inte överstiga 3 procent i snitt under mandatperioden

- Högst 50 procent av pensionskostnader inklusive löneskatt avseende pensionsåtaganden före 1998 som betalas ut årligen, kan finansieras av tidigare reserverade medel i eget kapital
- Minst 50 procent av investeringsvolym som överstiger årets avskrivningar (avskrivningar exklusive exploatering) ska finansieras med årets resultat
- Årets resultat som överstiger 2 procent av eget kapital kan reserveras för resultatutjämningsreserv i balansräkning under posten eget kapital

Kommunen har med stöd av finansiella mål och god ordning på ekonomin haft starka resultat under de senaste åren. Totalt har cirka 699 mnkr reserverats för ansvarsförbindelsen avseende pensioner. Detta motsvarar hela pensionsskulden avseende före 1998. Soliditeten uppgår till 51,5 procent exklusive pensionsskuld före 1998 (inklusive ansvarsförbindelse cirka 30 procent) vid bokslutet 2021. Österåkers kommun har reserverat cirka 225 mnkr inom resultatutjämningsreserven (RUR), som är möjlig att nyttja i sämre tider till följd av exempelvis en lågkonjunktur.

1.5 Ekonomiska principer

Principiella ställningstaganden och ärenden av större vikt kopplat till budget och ekonomi ska alltid behandlas av Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige. Det kan till exempel handla om taxor och avgifter.

Kommunfullmäktige tilldelar nämnderna en nettoram bestående av kostnader och intäkter för driften. Kommunfullmäktige kan ange särskilda ändamål som vissa delar av anslaget ska användas till, ett exempel på ett sådant ändamål är kommunens avskrivningar. I övrigt har nämnden rätt att inom tilldelad kostnads- och intäktsram omfördela resurser mellan verksamhetsområden, efter avstämning med ekonomiavdelningen. För verksamheter inom egen regi kan inte omfördelning ske mellan verksamhetsområden, men däremot mellan enheter inom verksamhetsområdet (undantaget är anslagsfinansierade verksamheter). Respektive nämnd ska upprätta en internbudget enligt Kommunfullmäktiges ramar, samt läsa in budgeten i ekonomisystemet senast den 31 januari 2023.

Tilldelade ramar utgör den yttersta restriktionen för verksamheten. Beslut som fattas av nämnden ska rymmas inom tilldelad ram. Större förändringar eller avvikelser från vad Kommunfullmäktige beslutat måste behandlas av Kommunfullmäktige.

Avvikelser som uppstår under innevarande budgetår ska så långt det är möjligt hanteras av nämnderna inom tilldelad budgetram. I de fall avvikelser inte går att hantera inom tilldelad budgetram, exempelvis kopplat till större

förändringar i volymer, kommer istället hanteras i kommande års budget, där nämnderna kompenseras för volymförändringar.

Alla ärenden som medför ekonomiska konsekvenser utöver nämndernas tilldelade ramar för innevarande budgetår eller som innebär ekonomiska konsekvenser på längre sikt, ska stämmas av med ekonomiavdelningen innan handlingar lämnas över till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige för behandling.

Nämnderna ska göra ekonomiska uppföljningar, så kallade månadsrapporter, sex gånger under året: februari, mars, april, juni, september och oktober. Både utfall och prognos ska kommenteras i förhållande till budget. Av kommentarerna ska framgå vilka antaganden som har använts i prognosen, vilka osäkerhetsfaktorer som finns och vad som orsakat eventuella avvikelser. Vid avvikelser ska nämnden redogöra för hur de planerar att åtgärda detta under året. I uppföljningen per mars och september ska nämnderna dessutom redovisa läget för riktade bidrag. Utöver månadsrapporter görs ett delårsbokslut per augusti och därefter ett årsbokslut och en årsredovisning.

1.6 Intern kontroll

Syftet med intern kontroll är att säkerställa en effektiv förvaltning och att undgå allvarliga fel, både avsiktliga och oavsiktliga. Vidare utgör internkontrollen en betydelsefull del i kommunens styrsystem och ska säkerställa att nämnderna och de kommunala bolagen följer Kommunfullmäktiges mål och riktlinjer.

En risk- och väsentlighetsanalys har genomförts av en arbetsgrupp i Kommunstyrelsens förvaltning, vilket har resulterat i tre kommungemensamma kontrollmoment som ska ingå i samtliga nämnders internkontrollplaner. De tre centrala kontrollmomenten fokuserar i hög grad på att kontrollera huruvida fastställda riktlinjer och rutiner efterföljs i organisationen.

- 1) Kontrollmomentet syftar till att säkerställa att förvaltningen har rutiner som säkerställer att internkontrollplaner upprättas på verksamhetsområdesnivå, avdelningsnivå och/eller enhetsnivå, i enlighet med kommunens policy och riktlinjer för intern kontroll.
- 2) Kontrollmomentet syftar till att säkerställa att medarbetare på förvaltningen har god kännedom om gällande rutinerna för distansarbete i Österåkers kommun och att förvaltningen följer upp att dessa rutiner efterlevs

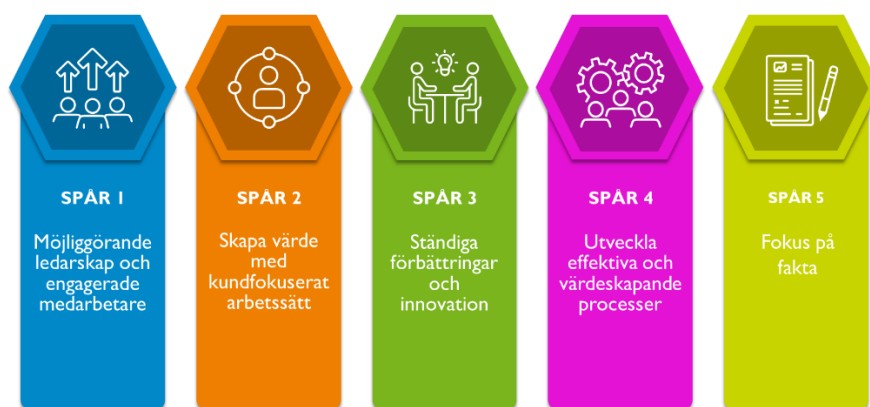
- 3) Kontrollmomentet syftar till att säkerställa att förvaltningen följer de rutiner som finns för preboarding, introduktion av nyanställda och avslut av anställning

Kontrollmomenten ska följas upp av respektive nämnd och återrapporteras i verksamhetsberättelsen. Utöver de centralt beslutade kontrollmomenten har nämnderna genomfört en egen risk- och väsentlighetsanalys för att få fram ytterligare ett antal kontrollmoment, vilka är verksamhetsspecifika. Dessa återfinns i bilaga 2.16.

1.7 Strategisk verksamhetsutveckling

Att kunna erbjuda en trygg kommunal verksamhet med hög kvalitet för de som bor, vistas och verkar i Österåker är ett av kommunens viktigaste uppdrag. För att kunna hantera de förändringskrafter som framgent påverkar kommunal sektor och för att klara det framtida välfärdsuppdraget, kommer det att krävas ett systematiskt utvecklingsarbete och olika typer av resursoptimering. Utvecklingen kommer att behöva ske både inom administrativ verksamhet och inom kärnverksamhet.

En kommunövergripande strategi har därför tagits fram under 2022 för att ge nämnder, bolag och förvaltningar vägledning i hur olika utvecklingsinsatser ska prioriteras och drivas, både på kort och på lång sikt. I framtagandet av strategin har arbetet utgått från forskning och beprövad erfarenhet inom kvalitetsledning med fokus på offensiv kvalitetsutveckling samt kommunorganisationens förutsättningar, och mynnar ut i fem strategiska spår för att nå Österåkers vision, *Vision 2040*.

Under de kommande åren pekar strategin ut vad kommunen ska fokusera på under respektive spår.

Spår 1 - Möjliggörande ledarskap och engagerande medarbetare

- Systematiskt och långsiktigt arbeta med ledarutveckling i syfte att utveckla en kultur och ett ledarskap som skapar goda förutsättningar för verksamhetsutveckling
- Systematiskt och aktivt främja ett medarbetarskap som kännetecknas av engagemang för kommunens framtid och aktivt deltagande i förbättrings- och verksamhetsutvecklingsarbete
- Systematiskt arbeta för att attrahera, utveckla och behålla kompetens som möter både aktuellt och framtida kompetensbehov

Spår 2 - Skapa värden med kundfokuserat arbetssätt

- Vidareutveckla det kommungemensamma arbetet med kundfokuserat arbetssätt, service och bemötande
- Utveckla och implementera metoder för användardriven utveckling
- Utveckla strategi och arbetssätt för systematisk och behovsdriven invånardialog/medborgardialog

Spår 3 - Ständiga förbättringar och innovationer

- Öka kunskapen samt utveckla struktur och metodstöd för ständigt förbättringsarbete och innovation
- Systematisera extern omvärldsspaning och konsolidera den internt
- Utveckla och implementera en struktur för interna utvecklingsinitiativ/utvecklingsprojekt

Spår 4 - Utveckla effektiva och värdeskapande processer

- Initiera en långsiktig förflyttning mot ett processororienterat arbetssätt där kommunens processer utgår från behov och nytta för invånare och intressenter
- Strukturera och systematisera arbetet med kartläggning av kommunens processer i syfte att optimera resursanvändning och öka kvaliteten
- Digitalisera och robotisera delar av processer som kan bidra till ökad kundnytta och optimerad resursanvändning
- Aktivt nyttja välfärdsteknikens möjligheter för ökad kundnytta och kundnöjdhet

Spår 5 - Fokus på fakta

- Vidareutveckla och systematisera användningen av nyckeltal, analys och uppföljning i syfte att utveckla verksamheten
- Utveckla metodstöd för analys av verbala data
- Utveckla den systematiska återkopplingen av analyser till både förtroendevalda och allmänhet

Under 2022 har tjänsteorganisationen arbetat med att ta fram en handlingsplan för att konkretisera och prioritera olika insatser inom ramen för strategin. Dessutom har den så kallade Utvecklingsslussen startats för att uppmuntra och stötta medarbetarinitiativ, som en del av spår 3. Under 2022 har hittills cirka 900 tkr fördelats till olika initiativ via slussen. Arbetet med Utvecklingsslussen fortgår under 2023 och slussen har då 2 mnkr att fördela till olika initiativ.

2. Budgetförutsättningar inför 2023–2025

2.1 Omvärldsfaktorer

För att kunna planera och förutse utvecklingen de kommande åren är det viktigt att analysera de omvärldsfaktorer som påverkar Österåkers utveckling. Den ekonomiska situationen i världen, Europa och Sverige påverkar kommunens ekonomiska förutsättningar på både kort och lång sikt och beaktas i budgetarbetet. Det kan handla om global utveckling, nya lagar och förordningar, utveckling av konjunktur, skatteunderlag, arbetsmarknad och penningpolitik. Antaganden och prognoser görs utifrån idag kända faktorer och ett antal framtida troliga scenarion.¹

2.1.1 Konjunkturläget

Det finns ett flertal prognosinstitut som gör prognoser över den framtida ekonomiska utvecklingen. Österåkers kommun tar framförallt hänsyn till de antaganden som Sveriges kommuner och regioner (SKR) gör rörande den ekonomiska utvecklingen, men bevakar flertalet prognoser och indikatorer, som till exempel regeringens prognoser, samt Riksbankens, Ekonomistyrningsverket (ESV) och Konjunkturinstitutets (KI) bedömningar.

¹ Källor till avsnitt 2: Konjunkturinstitutet, *Konjunkturläget september 2022*, SKR: *Budgetförutsättningar för åren 2021–2024*; ESV: *Prognos, statens budget och de offentliga finanserna, september 2022*; Riksbanken, *Penningpolitisk rapport, september 2022*; Arbetsförmedlingen, *Arbetsmarknadsutsikterna våren 2022*. SCB, *Konsumentprisindex (KPI), september 2022*

Inflationen har under året stigit snabbt i både Sverige och omvärlden. Inflationstakten i Sverige på årsbasis enligt KPIF (Konsumentprisindex med fast ränta) var 9,7 procent i september 2022, vilket är den högsta inflationen sedan 1991. Rensat för energi var inflationen 7,4 procent i september. Riksbanken prognostiserar att inflationen, rensat från energi, kommer fortsätta stiga och uppgå till nästan 8 procent i slutet av året.

Riksbanken bedömer att penningpolitiken behöver stramas åt. I september höjdes därför styrräntan med 1 procentenhet till 1,75 och prognosen för kommande halvår är ytterligare höjningar. Osäkerheten är mycket stor och Riksbanken kommer att anpassa penningpolitiken för att säkerställa att inflationen återförs till det långsiktiga målet om 2 procent. Enligt Riksbankens bedömningar i september 2022 väntas inflationen stabiliseras kring 2 procent under 2024. Genom att höja styrräntan i närtid minskar risken för hög inflation på sikt och behovet av ännu mer åtstramning. Svensk styrränta väntas ligga på 2,25 i slutet av 2022 och som högst på 2,5 under nästa år. Under 2023 väntas styrräntan kunna sänkas och prognosen för slutet av 2023 är 2,25 procent.

Orsaker till den höga inflationen är flera. Pandemin har medfört obalans i utbud och efterfrågan, samtidigt som konjunkturen i Sverige varit god och möjliggjort för företag att kunna föra ner kostnadsökningar till konsumenten. Rysslands krig i Ukraina har drivit upp priserna på flera viktiga råvaror och skapat störningar i Europas energimarknad.

Aktiviteten i svensk ekonomi var dämpad under första kvartalet 2022, men följdes av en relativt hög tillväxt under andra kvartalet 2022. Den ökade inflationen och stigande räntor har en avkylande effekt på ekonomin och prognosmakare gör bedömningen att BNP kommer sjunka under andra halvan av 2022, alternativt mot slutet av 2022. Enligt KI:s konjunkturbarometer ser hushållen mycket dystert på framtiden på grund av den höga inflationen, stigande räntor och ökade elpriser. Svensk ekonomi väntas gå in i en period av lågkonjunktur när efterfrågan dämpas och BNP sjunker. Trots signaler på dämpningar i ekonomin uppger företagen att de har brist på arbetskraft och planerar att fortsätta att anställa de kommande månaderna.

Globalt sett steg BNP i euroområdet under kvartal två, medan tillväxten i Kina och USA var negativ. Framåtblickande indikatorer för världsekonomin tyder på en svag utveckling i närtid och den globala tillväxten väntas bromsa in under 2022 och 2023.

De penningpolitiska åtgärderna har börjat dämpa efterfrågan i världsekonomin och delar av utbudsproblematiken från pandemin har börjat avta vilket tillsammans talar för att inflationen kommer att falla tillbaka under nästa år. De stora störningarna på energimarknaden i Europa väntas innebära höga energipriser i både Sverige och euroområdet under vintern. Det är den

begränsade exporten av naturgas från Ryssland som har medfört störningarna på Europas energimarknad och osäkerheten kring de framtida energipriserna håller tillbaka hushållens vilja att konsumera och företagens planer på att investera. Det pågår ett arbete både på EU-nivå och på nationell nivå för att hitta lösningar genom olika typer av energistöd till hushåll och företag, men där träffsäkerhet och omfattning fortsatt är en källa till osäkerheten för konjunkturutvecklingen framåt.

Utvecklingen på bostadsmarknaden är också en källa till osäkerhet. Priserna på bostäder ökade under pandemin, men har på senare tid börjat sjunka. Anledningen till att bostadspriserna börjat sjunka är flera, bland annat stigande bostadsräntor. Därtill har det under det senaste åren byggts relativt mycket, så utbudet har ökat samtidigt som omvärldsläget gör att efterfrågan minskat. Riksbankens prognos kring bostadspriser är att de kommer att dämpas de kommande tre åren, men att prisnivån fortsatt överstiger prisnivån som rådde innan pandemin. I KI:s konjunkturbarometer har byggföretagen sedan i våras börjat se mer negativt på framtiden. KI gör bedömningen att byggandet avtar under andra halvåret 2022 och under 2023.

Utvecklingen på arbetsmarknaden har varit stark under 2022 med hög sysselsättningsgrad och minskad arbetslöshet. Lågkonjunkturen som väntas kommer att få genomslag på arbetsmarknaden. Det förväntas leda till något högre arbetslöshet under nästa år, i genomsnitt 7,7 procent enligt KI:s prognos för 2023. Den försämrade konjunkturen påverkar även antalet arbetade timmar, som väntas utvecklas svagt.

2.1.2 Skatteunderlagsutveckling

Kommunsektorn är i mycket stor utsträckning beroende av skatteunderlagsutvecklingen i såväl den egna kommunen som i riket. Utvecklingen av hela samhällsekonomin är viktig, då den dominerande inkomstkällan utgörs av skatteintäkter. Bedömningen av skatteunderlagstillväxten är mycket osäker de kommande åren mot bakgrund av den samhällsekonomiska bilden som presenterats i tidigare avsnitt.

Skatteunderlagstillväxten för 2021 är preliminärt 5,3 procent och präglas främst av en stark återhämtning av lönesumman.² 2020 var utvecklingen av löneinkomsterna svagare, men motverkades av krisåtgärder som stöttade upp skatteunderlaget. Trots en prognos om avtagande BNP-tillväxt framöver beräknas skatteunderlaget 2022 stärkas av en fortsatt stark utveckling av lönesumman. Arbetsmarknaden utvecklas väl med fler sysselsatta och stigande

² Slutligt utfall för 2021 presenteras av Skatteverket den 6 december 2022

timlöner. Ökningstakten av lönesumman prognostiseras avta under 2023, som en följd av den försämrade konjunkturen.

SKR bedömde i augusti en skatteunderlagstillväxt strax under 5 procent 2022 och 2023, vilket är en upprevidering av de prognoser från april som låg till grund för beräkningarna i direktivet. Förändringen i prognoserna beror på en bättre prognos för utvecklingen av lönesumman, men även på regeringen beslut att höja garantipensionerna från och med augusti 2022. Österåkers budget utgår i huvudsak från SKR:s prognos i augusti, se tabell nedan.

Tabell 1: Prognosinstituts bedömningar kring ett antal indikatorer (Procentuell förändring om inte annat anges)

SKR, 25 aug 2022	2021	2022	2023	2024	2025
<i>BNP, kalenderkorrigerade värden</i>	5,0	2,1	1,0	2,2	2,5
<i>Sysselsättning, arbetade timmar*</i>	2,2	1,2	1,1	1,4	1,6
<i>Arbetslöshet, procent av arbetskraften 15-74 år**</i>	8,8	7,7	7,9	8,0	7,8
<i>Timlön, Konjunkturlönestatistiken</i>	2,6	2,8	3,1	3,3	3,4
<i>Timlön, Nationalräkenskaperna</i>	3,5	4,3	2,8	3,0	3,1
<i>Inflation, KPIF</i>	2,4	7,1	4,5	2,2	2,0
<i>Inflation, KPI</i>	2,2	7,7	6,6	2,6	2,0
<i>Styrränta årets slut, procent</i>	0,0	1,5	2,0	2,25	2,25
<i>Skatteunderlagsprognos augusti</i>	5,3	4,9	4,7	4,4	4,5
<i>Skatteunderlagsprognos april</i>	5,0	4,3	5,0	3,7	3,6
ESV, 21 sep 2022	2021	2022	2023	2024	2025
<i>BNP, kalenderkorrigerade värden</i>	4,9	2,2	0,4	2,3	2,5
<i>Arbetade timmar, kalenderkorrigerade värden</i>	2,3	2,4	0,4	0,7	0,5
<i>Arbetslöshet, procent av arbetskraften 15-74 år</i>	8,8	7,4	7,7	7,5	7,5
<i>Timlön, Konjunkturlönestatistiken</i>	2,6	2,7	3,6	3,3	3,2
<i>Inflation, KPIF</i>	2,4	7,3	4,1	1	1,5
<i>Inflation, KPI</i>	2,2	7,9	6,3	1,8	2,2
<i>Styrränta vid årets slut</i>	0,0	2,0	2,0	2,0	2,0
<i>Skatteunderlagsprognos september</i>	5,3	5,1	4,7	3,9	3,7
Riksbanken, 20 sep 2022	2021	2022	2023	2024	2025
<i>BNP, kalenderkorrigerade värden</i>	4,9	2,7	-0,5	1,1	.
<i>Sysselsättning, arbetade timmar*</i>	2,2	2,3	0,2	-0,2	.
<i>Arbetslöshet, procent av arbetskraften 15-74 år</i>	8,8	7,5	7,9	8,2	.
<i>Timlön, Nationalräkenskaperna</i>	2,7	4	3,5	3,4	.
<i>Timlön, Konjunkturlönestatistiken</i>	2,6	2,8	3,6	3,3	.
<i>Inflation, KPIF, årsgenomsnitt</i>	2,4	7,8	5,1	1,6	.
<i>Inflation, KPI, årsgenomsnitt</i>	2,2	8,6	8,5	2,2	.
<i>Styrränta, årsgenomsnitt</i>	0,0	0,7	2,5	2,5	.

KI, 28 sep 2022	2021	2022	2023	2024	2025
<i>BNP, kalenderkorrigerade värden</i>	4,9	2,7	0,1	2,0	2,7
<i>Sysselsättning, arbetade timmar*</i>	2,3	1,9	1,4	1,0	0,9
<i>Arbetslöshet, procent av arbetskraften 15-74 år</i>	8,8	7,4	7,7	8,0	7,9
<i>Timlön, Nationalräkenskaperna</i>	2,7	3,6	2,6	3,1	3,3
<i>Timlön, Konjunkturlönestatistiken</i>	2,6	2,7	3,3	3,1	3,3
<i>Inflation, KPIF, årsgenomsnitt</i>	2,4	7,7	4,6	0,5	1,5
<i>Inflation, KPI, årsgenomsnitt</i>	2,2	8,4	6,5	0,9	1,8
<i>Styrränta vid årets slut</i>	0,0	2,25	2,25	1,75	1,75
Regeringen, 18 aug 2021	2021	2022	2023	2024	2025
<i>BNP, kalenderkorrigerade värden</i>	5,0	2,3	0,6	2,2	2,4
<i>Sysselsättning, arbetade timmar*</i>	2,3	2,4	1,2	1,1	1,2
<i>Arbetslöshet, procent av arbetskraften 15-74 år</i>	8,8	7,6	7,7	7,2	7,0
<i>Inflation, KPIF, årsgenomsnitt</i>	2,4	7,3	3,9	2,0	2,0
<i>Inflation, KPI, årsgenomsnitt</i>	2,2	8	6,3	2,8	2,6
<i>Styrränta, procent</i>	0,0	0,7	2,0	2,0	2,0
<i>Skatteunderlagsprognos september*</i>		4,8	4,7		
<i>Skatteunderlagsprognos april</i>	5,0	4,2	4,5	3,4	3,6

*Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2022 och 2023

2.1.3 Arbetsmarknad

Den snabba återhämtningen i ekonomin efter pandemin har fått genomslag på arbetsmarknaden. Sysselsättningen har nått toppnoteringar och arbetslösheten har sjunkit. Enligt SCB är 373 000 personer arbetslösa i Sverige, vilket motsvarar ett arbetslöshetstal på 6,6 procent i augusti. Det är en minskning av andelen arbetslösa med 1,9 procent jämfört med samma tid förra året. Det förändrade världsläget med en väntad lågkonjunktur kommer förändra utsikterna på arbetsmarknaden.

Prognosmakare gör nu bedömningen att arbetslösheten kommer att öka och sysselsättningsgraden minska. KI gör bedömningen att arbetslösheten ökar till i genomsnitt 7,7 procent 2023. I Arbetsförmedlingens rapport *Arbetsmarknadsutsikterna våren 2022* presenteras bedömningar kring hur arbetsmarknaden kan komma att utvecklas under 2022 och 2023. I takt med att pandemirestriktioner tagits bort och den ekonomiska återhämtningen har tagit fart, har efterfrågan på arbetskraft ökat stadigt under 2022. Trots den goda utvecklingen på arbetsmarknaden utgör långtidsarbetslösheten fortsatt en utmaning. I rapporten gör Arbetsförmedlingen prognosen att antalet inskrivna arbetslösa kommer att fortsätta minska under prognosperioden 2022-2023, men prognoser över arbetslösheten som släppts efter rapporten visar på ett sämre ekonomiskt läge och dystrare prognos kring arbetsmarknadsläget.

Situationen på arbetsmarknaden bedöms fortsatt svår de kommande åren för personer som saknar gymnasial utbildning, personer födda utanför Europa, personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, samt personer i åldern 55-64 år.

I Österåker var cirka 1400 personer inskrivna hos Arbetsförmedlingen i september 2022. I Österåker klassas drygt 330 personer som långtidsarbetslösa³, vilket är en minskning med omkring 80 personer sedan september 2021. Ungefär 510 personer har varit arbetslösa mellan 6-12 månader och riskerar att gå in i långtidsarbetslöshet framöver.

Arbetslösheten var 3,9 procent i Österåker i september 2022 enligt Arbetsförmedlingens registerbaserade statistik. I länet och riket som helhet ligger arbetslösheten betydligt högre på 6,6 respektive 6,4 procent. Utvecklingen i Österåker har följt utvecklingen i riket och länet relativt väl. Bland utrikes födda är arbetslösheten 9,3 procent i Österåker, vilket är lägre än både länet (12,7 procent) och riket (cirka 16,2 procent). Arbetslösheten bland unga vuxna 18-24 år är 6,1 procent i Österåker, vilket även det är lägre än både länet (7,3 procent) och riket (8,3 procent).

2.2 Lokala förutsättningar

Liksom globala och nationella faktorer har effekter på kommunens utveckling och förutsättningar, har lokala och regionala omständigheter stor påverkan på en kommun. I ett lokalt och regionalt perspektiv kan det handla om faktorer som samhällsutveckling, bostadsbyggande och demografiska förändringar.

2.2.1 Strategisk samhällsutveckling

Österåkers kommun har en tydlig roll i Stockholmsregionen. Regionen har en stark tillväxt, där Österåkers kommun är en av de kommuner som växer snabbast. Efterfrågan på bostäder och mark för bostäder är sedan några år stor och det är även en ökad efterfrågan på mark för verksamhetsutveckling.

För att ta vara på efterfrågan har kommunen utvecklat strategiska dokument som kan samordna effekten av många projekt till en helhet. Kommunens översiktsplan *Stad, skärgård och landsbygd – Översiktsplan för Österåkers kommun 2040* är den viktigaste delen av en långsiktig strategisk samhällsplanering och anger viljeinriktningen avseende mark- och vattenanvändning. På områdesnivå utarbetar kommunen planprogram för att samordna utvecklingen, där programmet för Åkersberga stad är klart, medan programmen för Hacksta-Berga och Åkers-Runö kommer bli färdigställda i närtid. I planarbetet är transport och mobilitet en av de största utmaningarna, där kommunen arbetar

³ Av de som ingår i kategorin Öppet arbetslösa och sökande i program

med bland annat gångvägar, cykelbanor, parkeringsfrågor och kollektivtrafik. Utveckling av attraktiva lägen för verksamheter och service är en annan, där kommunen arbetar med att utveckla attraktiva lägen och samtidigt utveckla en etableringsplan. Med nya stadsdelar, och förtätning av befintliga, ställs krav på komplettering av lokaler för skolor, förskolor och andra samhällsfastigheter, vilket kräver strategisk planering och samordning. Tätortens läge vid havet och längs Åkers kanal innebär påtagliga utmaningar vad gäller klimatanpassning för att bebyggelse och infrastruktur från översvämning och skred.

2.2.2 Sverigeförhandlingen – Roslagsbanan in till city

Österåker ingår i Sverigeförhandlingen, för en förbättrad kollektivtrafik och ökad tillgänglighet i Stockholmsregionen. För Österåkers del innebär det att Roslagsbanan förlängs till Stockholm City via Odenplan. I nuvarande översiktsplan och den efterföljande planeringen ligger fokus på utveckling av de centralare delarna och Roslagsbanans stationslägen.

I *Översiktsplanen* hade kommunen planerat för 6 400 bostäder till och med 2040. I och med Sverigeförhandlingen har kommunen åtagit sig att skapa förutsättningar för 7 000 bostäder och 7 000 nya arbetstillfällen till 2035. Resultatindikatorer för att följa upp åtagandet i Sverigeförhandlingen gällande bostadsbyggande har tagits fram under 2022. Under 2023 kommer utveckling av resultatindikatorer för att bättre kunna mäta antal arbetstillfällen tas fram.

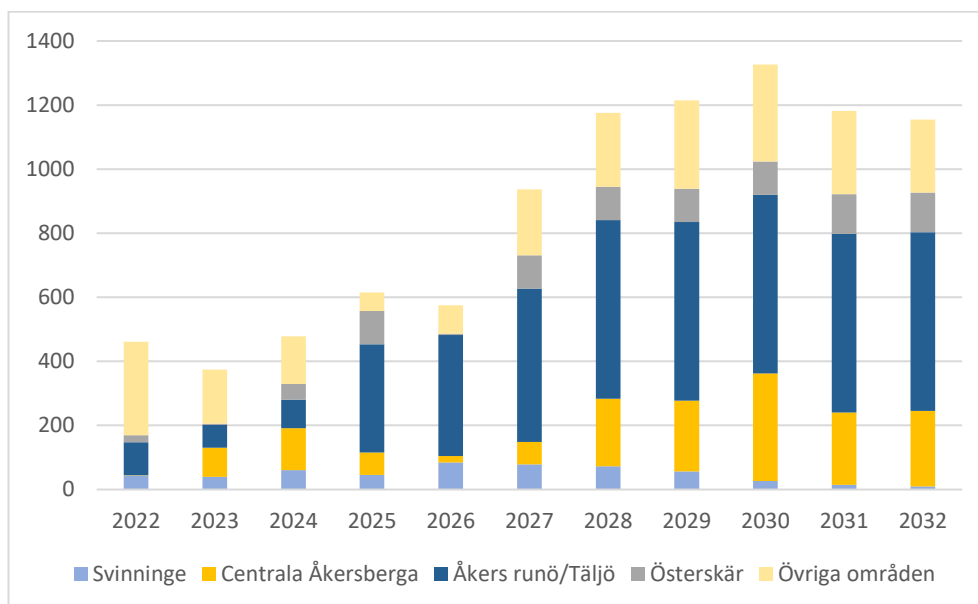
Deltagande kommuner samt regionen har kommit överens om att tidigarelägga delar av de initiala delarna av utbygganden av Roslagsbanan till city. Kommunen finansierar sin del av värdeåterföring genom bidrag från exploatörer i de projekt som bedöms ha störst nyttoeffekt av utbyggnaden. Medfinansieringen ligger totalt på 562 mnkr till och med 2040.

2.2.3 Bostadsbyggande

Kommunen fortsätter att planera för att möta behovet av nya bostäder de närmaste tio åren i takt med att länets befolkning växer.

Samhällsbyggnadsförvaltningen gör antaganden om kommande nybyggnationer i samband med framtagande av befolkningsprognos för kommunen.

Diagram 1: Nybyggnationsprognos 2022–2032, prognos över antal byggda bostäder per år och delområde.

Källa: Samhällsbyggnadsförvaltningen, februari 2022

Diagram 1 visar bostadsbyggnadsprognosen fram till 2032. En majoritet av bostadsbyggandet planeras i kommunens västra delar, genom bland annat utveckling av delområdet Runö/Täljö med projekt som Täljöviken och Hagby Äng och Kulle. I slutet av planperioden planeras utveckling av Täljö-Gottsunda, i delområdet Österskär byggs Västra Kanalstaden ut och i Svinningeområdet väntas viss utbyggnad ske under hela planperioden. Från 2023 planeras för en utveckling i de centrala delarna av Åkersberga.

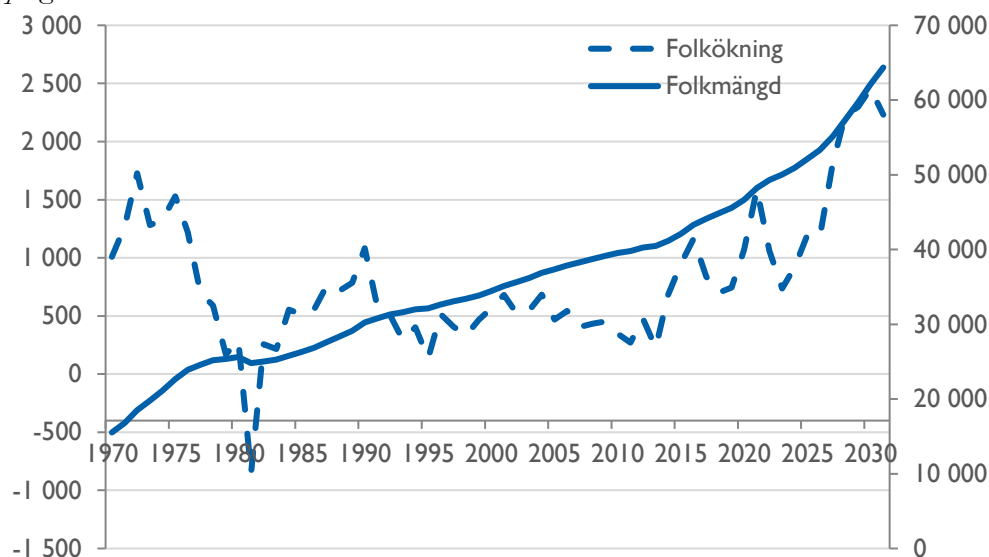
För 2022 prognostiseras omkring 450 lägenheter stå klara för inflyttning. Per sista augusti 2022 hade ungefär 280 lägenheter stått klara för inflyttning. Utifrån byggprognos från februari 2022 väntas byggtakten 2023 minska något, för att därefter i princip öka succesivt fram till 2030. I och med det nya konjunkturläget kan nybyggnationsprognosen komma att revideras framöver för att inte riskera en överproduktion.

2.2.4 Demografiska förändringar

Befolkningsutvecklingen har stor betydelse för kommunen, eftersom den påverkar behov och efterfrågan av kommunala tjänster, men även storleken på skatteintäkter, generella statsbidrag och det kommunala utjämningsystemet. Befolkningsstillväxten står i stark relation till byggande och färdigställande av bostäder.

Som diagram 2 visar har Österåkers kommun haft en stadig befolkningsutveckling sedan 70-talet. Under de senaste tio åren har kommunen vuxit med i genomsnitt 840 invånare per år.

Diagram 2: Folkmängd och befolkningsökning i Österåkers kommun 1970-2021, samt prognos 2021-2031.

Källa: SCB och Österåkers befolkningsprognos 2022, gjord av Sweco våren 2022

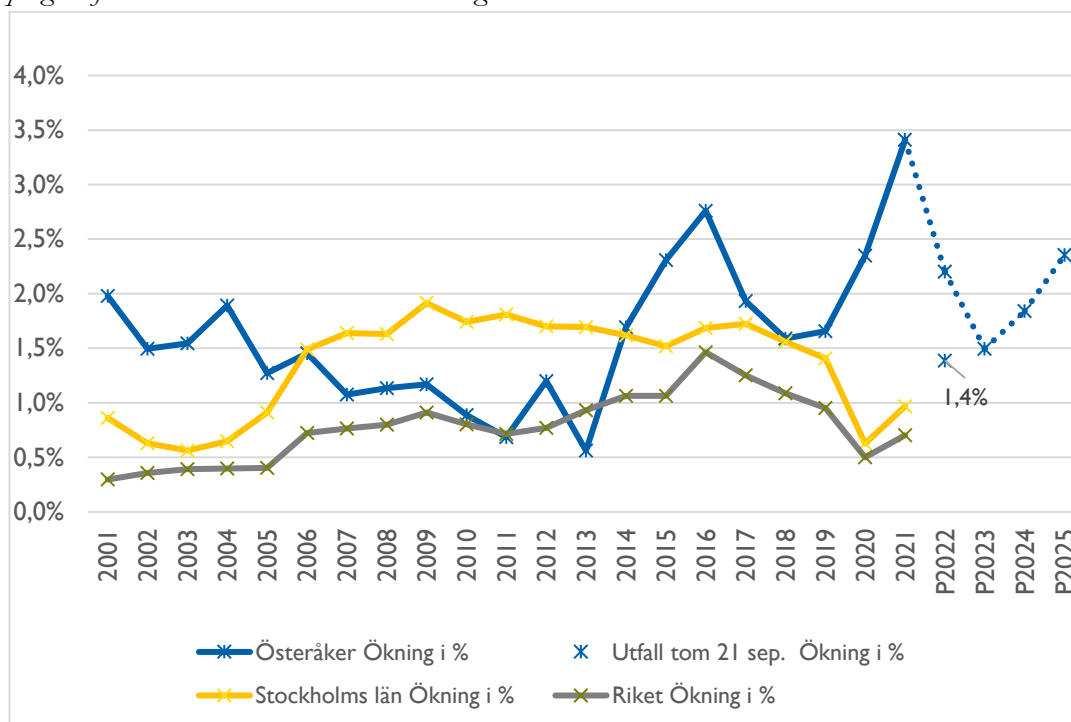
Antalet invånare i Österåkers kommun var den sista augusti 2022 48 927, enligt SCB, vilket är en ökning om cirka 693 personer sedan årsskiftet. Det är en svagare befolkningsökning än motsvarande period föregående år.

Befolkningsutvecklingen är i augusti ungefär i linje med befolkningsprognosens huvudscenario för 2022.

Utifrån nybyggnationsprognosen har två alternativa befolkningsprognoser tagits fram. Österåkers huvudalternativ för befolkningsprognos beräknar en ökning om totalt 1060 personer under året och utgår från en 80-procentig byggtakt.⁴ Ett högscenario av befolkningsprognos följs också under året. Högscenariot prognostiserar en ökning om cirka 1400 personer och utgår från en 100-procentig byggtakt.

⁴ Med 80-procentig byggtakt menas att 80 procent av de prognostiserade nybyggnationerna står klara för inflyttning innan årets slut.

Diagram 3: Befolkningsökning i procent 2001–2021 för Österåker, länet och riket samt prognos för Österåkers kommande utveckling 2022–2025

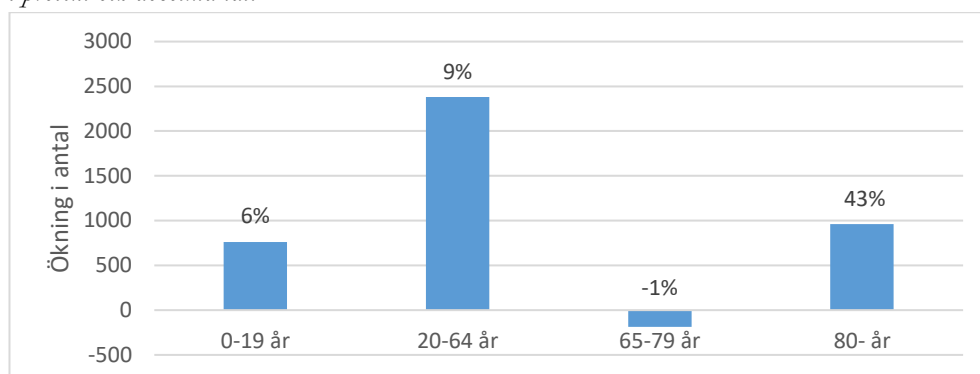
Källa: SCB och Österåkers befolkningsprognos 2022, gjord av Sweco våren 2022

Sedan 2014 har kommunens befolkningsstillväxt varit högre än snittet, både i riket och i länet, och föregående år, 2021, var ett rekordår för kommunen med en ökning om ungefär 1600 invånare.

Befolkningen växer även 2022, men i en lägre takt än 2021. Vid augusti har invånarantalet ökat med 693 personer, eller 1,4 procent, vilket kan jämföras med länets 0,7 procent och rikets 0,5 procent.

Befolkningsstillväxten står i stark relation till nyproduktion. Enligt kommunens befolkningsprognos beräknas Österåkers kommun att öka med cirka 3 900 personer under åren 2022–2025, det vill säga med ungefär 980 personer per år i genomsnitt, där nästkommande år väntas vara svagare än tillväxten övriga år.

Diagram 4: Prognos av förändring av antal invånare i olika åldersgrupper mellan 2021 och 2025, i procent och absoluta tal.

Källa: SCB, samt Österåkers befolkningsprognos 2022, gjord av Sweco våren 2022

Enligt befolkningsprognosen sker ganska stora förändringar i några av åldersgrupperna mellan 2021 och 2025. De yngre pensionärerna, 65–79 år, beräknas minska något under de kommande åren, medan de äldre pensionärerna ökar mest, med drygt 40 procent. De som befinner sig i förvärvsarbetande ålder, här definierad som 20–64 år, beräknas öka med 9 procent under samma period. Tabellen avser förhållanden den 31 december respektive år.

Tabell 2: Antal personer i olika åldersgrupper, utfall 2019–2021, respektive prognos 2022–2025

Befolkning, utfall och prognos	Utfall			Prognos				Förändr mellan 2021-25
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Nyfödda 0 år	445	513	510	518	522	532	549	39
Förskola 1-5 år	2 826	2 855	3 066	3 140	3 210	3 273	3 359	293
Grundskola 6-15 år	6 362	6 393	6 504	6 588	6 637	6 754	6 916	412
Gymnasium 16-19 år	2 442	2 558	2 685	2 748	2 738	2 712	2 703	18
Förvärvsarbetande 20-64 år	25 027	25 733	26 661	27 284	27 742	28 339	29 041	2 380
Äldre:								
65-79 år	6 546	6 601	6 676	6 677	6 609	6 493	6 490	-186
80-w år	1 926	1 991	2 132	2 340	2 573	2 850	3 093	961
90-w år	325	313	321	345	369	389	405	85
Hela befolkningen	45 574	46 644	48 234	49 295	50 032	50 952	52 151	3 917
Förändringar mellan år, %	1,7	2,3	3,4	2,2	1,5	1,8	2,4	8
Förändringar mellan år	743	1 070	1 590	1 061	737	920	1 199	

Källa: SCB, samt Österåkers befolkningsprognos 2022, gjord av Sweco våren 2022

Givet att befolkningsutvecklingen följer prognosen för 2022 skulle det innebära följande förändringar i antal för verksamheternas respektive målgrupper inför verksamhetsåret 2023:

- Förskolebarn (1–5 år) ökning om cirka 70 barn
- Grundskolan (6–15 år) ökning om cirka 80 elever
- Gymnasieskolan (16-19 år) ökning cirka 60 elever
- Målgruppen för äldreomsorg (över 65 år) ökning med drygt 200 personer, där personer 80 år och äldre står för hela ökningen

Jämförs befolkningsprognosen däremot med en byggtakt om 100 procent, beräknas en befolkningsökning om totalt 1400 under 2022. Skillnaden mellan prognoserna skulle framförallt innebära en ökning av gruppen förvärvsarbete, men också en ökning med ett 60-tal barn i för- och grundskoleåldern.

2.2.5 Demografisk försörjningskvot

Det kommunalekonomiska utjämningsystemet tar bland annat hänsyn till demografiska aspekter. Hur fördelningen och utvecklingen ser ut mellan olika åldersgrupper inom Österåker och i riket som helhet har därför betydelse för vad utfallet blir i det kommunala utjämningsystemet, som finansieras inom kommunkollektivet.

Den demografiska försörjningskvoten eller beroendekvoten är ett enkelt mått för att beskriva åldersstrukturen i ett land, en region eller en kommun. Så kallade icke-produktiva grupper i befolkningen jämförs med så kallade produktiva grupper. Dessa grupper kan konstrueras på olika vis. I den här redogörelsen räknas barn och unga 0-19 år, samt de som är äldre än 65 år, som icke-produktiva. Den produktiva gruppen är den åldersgrupp där andelen förvärvsarbetare i regel är hög, i denna jämförelse 20-64 år. En svaghet med måttet är att det inte tar hänsyn till den faktiska sysselsättningen i de olika grupperna. Om det ekonomiska läget förändras och Sverige går in i en lågkonjunktur, beräknas arbetslösheten öka de kommande åren och andelen i åldersgruppen 20-64 år som är ekonomiskt aktiva bli lägre, det vill säga den faktiska försörjningskvoten blir i realiteten sämre. Dessutom sker det en förflyttning inom gruppen som är äldre än 65 år, där fler kommer vara över 80 år och i regel mer beroende av stöd. Måttet kan dock ändå visa på tendenser och trender för kommunen gällande försörjningskvot.

För Österåker var den totala demografiska försörjningskvoten omkring 81 sista december 2021, vilket betyder att 100 personer i åldern 20-64 år ska försörja 81 personer, fördelat på 48 barn och unga samt 33 personer som är äldre än 65 år.

Rikets försörjningskvot är något lägre: 77, fördelat på 41 barn och 36 äldre. Stockholms län är ytterligare lite lägre 67.

Sammantaget beräknas en relativt konstant försörjningskvot för Österåker under prognosperioden.

3. Kommunens ekonomiska förutsättningar för perioden 2023–2025

3.1 Ekonomisk utveckling

Kommunen har med stöd av finansiella mål och god ordning på ekonomin haft starka resultat under de senaste åren. Totalt har cirka 699 mnkr reserverats för pensionsskulden på ansvarsförbindelsen. Detta motsvarar 100 procent av pensionsskulden före 1998. Soliditeten uppgick till 51,5 procent vid bokslutet 2021 (exklusive pensionsskuld före 1998).

Tabell 3: Kommunens ekonomiska utveckling under 2017-2021*, prognos 2022, budget 2023

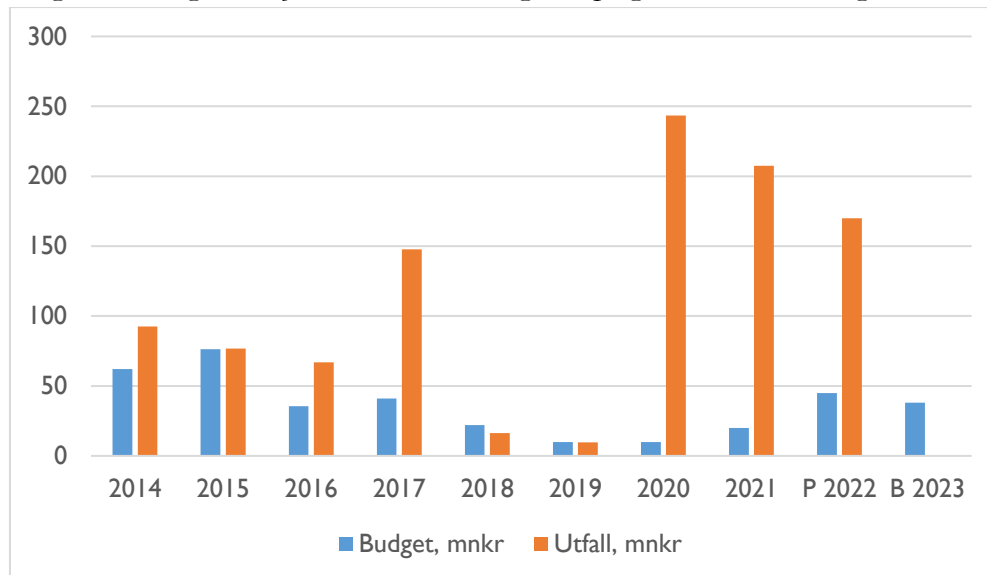
Ekonomisk utveckling	2017	2018	2019	2020	2021	P2022	B2023
Nettokostnader, mnkr	1 968	2 132	2 177	2 095	2 313	2 427	2 619
Förändring, mnkr	9	165	45	-83	218	114	193
Förändring, %	0,4%	8,4%	2,1%	-3,8%	10,4%	4,9%	8,0%
Nettokostnadsandel, % - andel av skatter och bidrag	91,9%	99,6%	98,4%	88,8%	90,3%	92,3%	96,1%
Årets resultat, mnkr*	147,8	16,4	9,7	243,5	207,5	170,0	38,0
Soliditet, %	62,7%	51,3%	52,7%	48,1%	51,5%	52%	52%
Nettokostnader per inv.	44 586	47 563	47 771	44 904	47 950	49 224	52 356
Förändring	-1,5%	6,7%	0,4%	-6,0%	6,8%	2,7%	6,4%

* Årets resultat fr.o.m. 2018 är balanskravsjusterade. 2020 påverkas soliditeten av kommunens åtagande i Sverigeförhandlingen samt rättningar med anledning av nya redovisningsprinciper.

Resultatet över en femårsperiod (2017-2021) har uppgått till cirka 6 procent i genomsnitt av skatter och bidrag. Det ackumulerade resultatet för samma period uppgår till cirka 625 mnkr, varav 45,7 mnkr avsatts inom

resultatutjämningsreserv (totalt RUR 225,3 mnkr). Kommunens finansiella mål har uppfyllts under perioden.

Diagram 5: Budget och utfall 2014–2021, budget och prognos 2022, samt budget 2023, mnkr

Fotnot: Utfallet är balanskravsjusterat från och med 2018

Budget för 2023 bygger på SKR:s prognos per augusti och är lagd så att de finansiella målen nås. Det budgeterade balanskravsjusterade resultatet uppgår till 38 mnkr, det vill säga en budget i balans.

3.2 Kommunens intäkter

Kommunens intäkter består i huvudsak av skatteintäkter. Utöver det tar kommunen del av det kommunala utjämningsystemet och av statsbidrag. Vissa verksamheter är avgiftsbelagda och renderar en viss intäkt. Detta behandlas under avsnitt 4 och avsnitt 14.

Till grund för beräkningarna i budget ligger kommunens och rikets preliminära skatteunderlag för 2021 uppräknat enligt SKR:s augustiprognos för 2022 och 2023. Utöver det ingår även 2023 års beräknade bidrag/avgifter i utjämningsystemet, skattesatsen för 2023, kommunens egen befolkningsprognos, samt andra lokala faktorer.

3.2.1 Skatteintäkter

Skatteintäkter utgör den stora intäktsmassan för kommunen och är direkt beroende av hur de arbetade timmarna och beskattningsbara förvärvsinkomsterna utvecklas. Regeringen har fastställt en prognostiserad uppräkningsfaktor för skatteunderlaget gällande 2022 och 2023, vilket innebär en ökningstakt med 4,8 respektive 4,7 procent. SKR:s bedömning i augusti av

uppräkningsfaktorerna är något högre och uppgår för närvarande till en ökning på 4,9 procent för 2022 och 4,7 procent för 2023.

Dessa uppräkningsfaktorer styr de preliminära förskottsbetalningarna av skatteintäkter för 2023. En förändring av uppräkningsfaktorn med en procentenhet för Österåker innebär att skatteintäkterna förändras med cirka 21,8 mnkr. Med anledning av osäkerheten omvärldsläget medför gällande skatteunderlagets utveckling, både innevarande år och på sikt, har skatteintäkterna för 2023 beräknats med försiktighet.

För 2023 är skatten oförändrad, vilket innebär att skattesatsen är 16,90 öre per skattekrona.

3.2.2 Utjämningsystemet

Utgjämningsystemet har som huvudsyfte att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner i landet att kunna tillhandahålla likvärdig service, oberoende av kommuninvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden. Utjämningsystemet består i första hand av fem olika delar: inkomstutjämnning, kostnadsutjämnning, strukturbidrag/-avgift, regleringsbidrag/-avgift och LSS-utjämnning. Regleringsposten beräknas som ett enhetligt belopp per invånare.

En statlig översyn av utjämningsystemet kommer att ske under 2023 och redovisas under våren 2024. Syftet med översynen är att säkerställa att den kommunalekonomiska utjämnningen faktiskt ger kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att tillhandahålla välfärd och annan kommunal service, trots skillnader i skattekraft och strukturella förutsättningar. Österåker får idag del av utjämningsystemet, framförallt på grund av den demografiska sammansättningen i kommunen. Slutsatserna i utredningen kan komma att påverka de ekonomiska förutsättningarna framåt för Österåker.

3.2.3 Riktade statsbidrag

Det finns flera typer av statsbidrag: generella och sökbara. En del statsbidrag söks och redovisas av huvudman/utförare och en del söks och redovisas av respektive nämnd och Kommunstyrelsen. Det finns en osäkerhet kring uppskattningen av statsbidragens storlek inför budget 2023, liksom tidigare är då ett flertal av statsbidragen är sökta men ej beslutade. Bidrag söks också kontinuerligt under året. I nämndernas ramar ingår riktade statsbidrag och motsvarande kostnader. Totalt beräknas att kommunen under 2023 får cirka 56 mnkr enligt nedan:

- Kommunstyrelsens förvaltning 2,3 mnkr
- Utbildningsförvaltning 50,0 mnkr

- Kultur- och fritidsförvaltning 1,2 mnkr
- Socialförvaltning 2,0 mnkr

Kommunen har sökt eller avser att söka bidrag för att bland annat öka kvaliteten i förskolan, likvärdig skola, stärkt elevhälsa och karriärtjänster. Inom kultur och fritid söks bidrag för att förstärka biblioteksverksamheten samt statsbidrag för minoritetsspråk. Inom socialförvaltningen söks bidrag för att säkerställa familjehemsplacerades rättigheter och behov.

3.3 Kommunens utgifter och omkostnader

Kommunens utgifter består till största del av personalkostnader och köp av verksamhet. I avsnittet redogörs för kommunens prisutveckling, personalkostnader, pengnivåer för 2023, pensionskostnader och overhead. Kostnader kopplade till nämndernas specifika verksamheter redovisas i avsnitt 4 och 14.

3.3.1 Prisutveckling och personalomkostnader

Indexuppräknings i budget för 2023 är generellt 2,9 procent. I direktivet kompenseras för lönerelaterade kostnadsökningar, inklusive del av de ökade pensionskostnaderna, med 3 procent. Det är dock mycket svårt att förutse nivån i kommande lönerörelse, men den generella uppräknings kvarstår. Det är också viktigt att komma ihåg att budgeten inte är styrande för nivån i löneöversynen. Det är endast ett tillvägagångssätt för att helt eller delvis kompensera för nämndernas tillkommande kostnader.

Gällande de avtal som finns just nu så är avtalet för lärarnas samverkansråd (Lärarnas riksförbund och Lärarförbundet) nivåöst och gäller fram till 2024-03-31. OFR (Offentliganställdas förhandlingsråd) Allmän kommunal verksamhet (Vision, SSR, Ledarna), samt avtalet för Kommunal, gäller fram till 2024-03-31. Vision, SSR och Ledarna har nivålösa avtal medan Kommunal har fasta årliga belopp. För 2023 finns inget fast belopp angivet, utan löneutrymmet fastställs av centrala parter utifrån det fastställda märket för industrin.

SACO-förbundets (Akademikeralliansen) tillsvidareavtal är nivåöst. Vårdförbundets och fysioterapeuternas (Legitimerade Sjukgymnasters) avtal gäller till och med 2024-03-31 och är även det nivåöst.

Taxor och avgifter och försäljning av tjänster, beräknas generellt upp med cirka 2 procent, men kan avvika beroende på verksamhetsområde. För verksamhet som inte är pengfinansierad har en generell effektivisering beräknats till 1,4 procent.

Personalomkostnaderna höjs inför 2023 (se avsnitt 3.3.3) och beräknas till 42,75 procent för anställda upp till 65 år. För anställda som vid årets ingång fyllt 65 år beräknas nivån till 17,68 procent. För anställda som vid årets ingång är 19-23 år beräknas nivån till 27,32 procent vid lön upp till 25 tkr. För att behålla kommunens konkurrensneutralitet ska PO-pålägget täcka arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och avtalspensioner.

3.3.2 Pengnivåer

Kundvalsnämnderna har tagit fram peng för olika verksamheter enligt Kommunstyrelsens direktiv och anvisningar. Pengen ska gälla för både den egenutförda verksamheten och de externa utövarna. Pengnivåer för olika verksamheter redovisas som bilagor. Peng för olika verksamheter höjs enligt nedan:

Förskola 1-2	3,5 %	Grundskolan 4-9	5,4 %
Förskola 3-5	3,5 %	Vård och omsorg	2,9 %
Pedagogisk omsorg	3,5 %	Fritidshem	2,9 %
Grundskola F	5,4 %	Musikskolan	Enligt avtal
Grundskola 1-3	5,4 %		

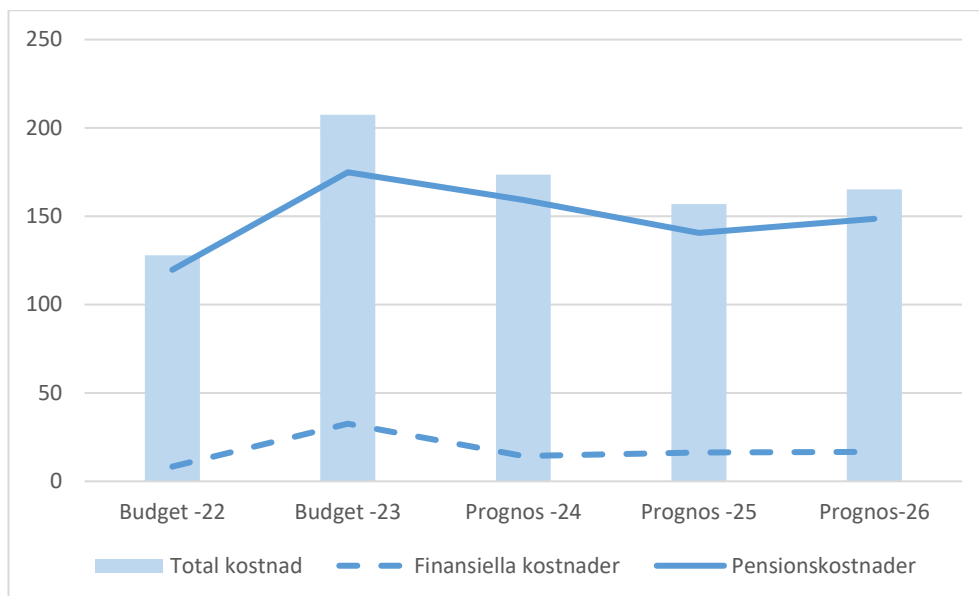
Gymnasiepeng styrs till största del av länsprislistan, vilken beräknas höjas med 1,8 procent. Peng inom vuxenutbildning styrs av den gemensamma prislistan inom KCNO och varierar mellan olika kurser och program.

3.3.3 Pensionskostnader

Kommunens totala pensionskostnader består i stort sett av pensionsutbetalningar för pensionärer, individuell del för nuvarande anställda, samt avsättningar för förmånsbestämd pension. Särskild löneskatt inkluderas i alla tre delarna. Under 2023 ökar kommunens pensionskostnader med cirka 80 mnkr jämför med budget 2022, främst på grund av inflation och nytt pensionsavtal.

Den höga inflationen har stor betydelse för kommunens pensionskostnader. Prisbasbeloppet för 2023 fastställdes i september till 52 500 kr, en ökning med 8,7 procent. Prisbasbeloppet ligger bland annat till grund för värdesäkring av intjänad pension och får kostnadseffekt på alla delar inom kommunens totala pensionskostnader. Se diagram 6.

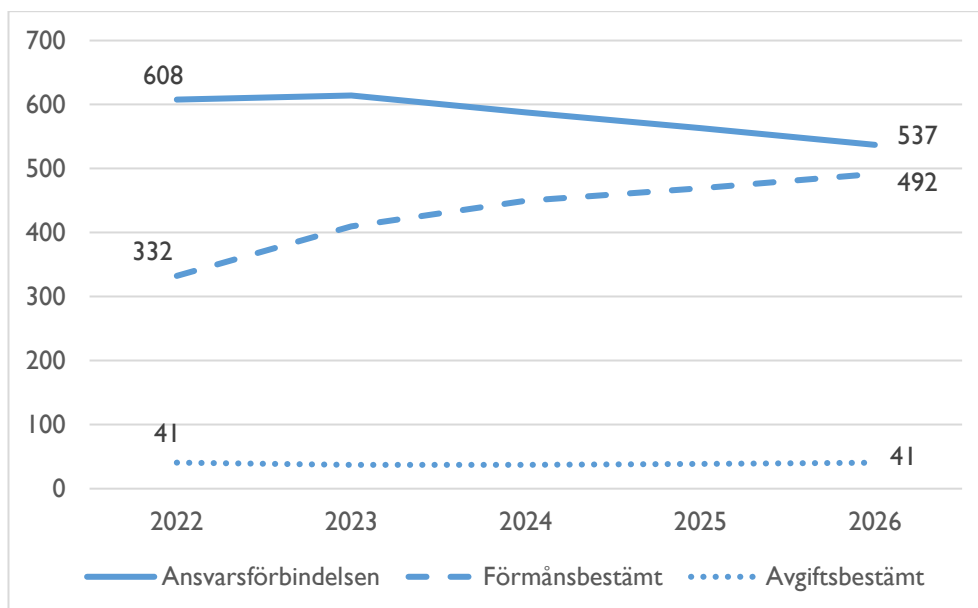
Diagram 6: Prognos över årliga pensionskostnader inkl. löneskatt 2022-2026, mnkr

Ansvarsförbindelsen som är intjänad före 1998 uppgick vid delårsbokslutet 2022 till cirka 620 mnkr inklusive löneskatt. För att lindra den ekonomiska belastningen under de år då pensionsutbetalningarna ökar kraftigt har Österåkers kommun reserverat medel motsvarande hela pensionsskulden före 1998 i form av ansvarsförbindelsen under eget kapital i balansräkningen. Enligt kommunens policy för förvaltning av pensionsmedel har 130 mnkr placerats och marknadsvärdet var cirka 189 mnkr i delårsbokslutet för augusti 2022.

Utvecklingen av Österåkers kommuns olika delar av pensionsskulderna prognostiseras enligt diagram 7 och följer rikets prognostiserade utveckling.

Diagram 7: Prognos över utveckling av pensionsskuld inkl. löneskatt 2022-2026, mkr

I december 2021 gjordes en överenskommelse mellan SKR och de fackliga organisationerna gällande en modernisering av det kommunala pensionssystemet. Det nya avtalet AKAP-KR är helt avgiftsbestämt och innebär en ökning av pensionsavgiften från 4,5 till 6 procent för pensionsgrundande inkomster upp till 7,5 inkomstbasbelopp (IBB) och från 30 till 31,5 procent för pensionsgrundande inkomster över 7,5 IBB.

De personer som är födda 1986 eller senare och som idag ingår i AKAP-KL (avgiftsbestämt) samt de personer som är födda före 1986 och idag ingår i KAP-KL (avgift- och förmånsbestämt) med en pensionsgrundande inkomst upp till 7,5 IBB flyttas per automatik över till det nya avtalet. Personer med en pensionsgrundande inkomst över 7,5 IBB i KAP-KL avtalet kommer få ett erbjudande om att byta till AKAP-KR.

Prognoserna för pensionskostnaderna är osäkra och kan komma att revideras, eftersom det först under våren 2023 kommer vara klart vilka som väljer att byta avtal.

3.3.4 Overhead

Overhead (OH) är ett samlat begrepp som syftar till kommunens centrala kostnader för bland annat administration, stödfunktioner, centrala lokaler med mera. Syftet med systemet är att kommunens administration ska effektiviseras och konkurrensneutralisera verksamheter i egen regi.

Kostnaderna för overhead fördelas i organisationen genom fastställda fördelningsnycklar. Exempel på fördelningsnyckel kan vara antal anställda,

antal system med mera. Kostnaden för administration ska alltid vara en fråga för genomlysning. Kommunstyrelsens förvaltning arbetar aktivt med att se över de samlade kostnaderna, genom effektivisering och ständiga förbättringar.

Fördelningsnycklarna har uppdaterats inför budget 2023 och cirka 94 mnkr fördelas som overhead, vilket motsvarar cirka 3 procent av kommunens omsättning. Under 2023 fortsätter det planerade arbetet med centraliseringen av upphandlingsresurser för att optimera nyttan med inköpssystemet som beslutades under hösten 2021. Nytt för 2023 är att avdelningen för säkerhetsamordning utökar med en biträdande säkerhetschef. Nytt är också tillskapandet av nya Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden, vilket medför att tidigare ram inte längre är en del av overheadberäkningarna för 2023.

4. Verksamhetens nettokostnader och ramar

4.1 Verksamhetens nettokostnader

Det föreliggande budgetförslaget bygger på att intäkterna överstiger kostnaderna under perioden 2023–2025. Nämndernas utgiftstak avseende bruttokostnaden är beräknad till 2 922 mnkr och intäkter till 341 mnkr, vilket motsvarar en nettokostnadsökning om 131 mnkr jämfört med budget 2022.

Kommunens totala nettokostnad för 2023 har budgeterats till cirka 2 648 mnkr, det vill säga drygt 152 mnkr högre än i budget 2022. I detta ingår nämndernas nettokostnadsram, delar av pensionskostnader, samt statsbidrag för maxtaxan. I resultatbudgeten har det även avsatts medel för oförutsedd verksamhet. Medel för oförutsedd verksamhet ska kunna finansiera till exempel volymförändringar som inte har varit kända under budgetprocessen eller för lägre skatteintäkter än vad som har beräknats i resultatbudgeten. I budget 2023 ingår också 5 mnkr för realiserade vinster för markförsäljning och redovisas som en central post i resultatbudgeten.

Det budgeterade resultatet för 2023 uppgår till 38 mnkr.

4.2 Driftbudget

Nämndernas budget 2023 har i stort sett grundats på prestationer.

Prestationsbudgetering innebär att resursfördelningen baseras på volymer och pris per prestation, exempelvis antal elever och kostnad per elev. Beräkningen av budget 2023 bygger på budget 2022, volymförändringar med hänsyn till bland annat kommunens befolkningsprognos, indexuppräknings, bokslutsprognosen för 2022 per kommunens delårsbokslut, samt andra kända faktorer.

Nämndernas totala nettovolymökningar inklusive multiarenan har beräknats till 47,7 mnkr. Volymökningarna avser Kommunfullmäktige (-2,0 mnkr) Kultur- och fritidsnämnden (15,7 mnkr), Vård- och omsorgsnämnden (4,3 mnkr), Socialnämnden (0,7 mnkr), Utbildningsnämnden (18,4 mnkr), Miljö- och hälsoskyddsnämnden (0,5 mnkr), Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden (0,5 mnkr), Kommunstyrelsen (9,7 mnkr) varav 2,8 mnkr för Tekniskt utskott.

Tabell 3: Förslag till bruttokostnads- och intäktsramar per nämnd 2023, totalbelopp 2024–25

Bruttokostnader (tkr)*	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024 fasta priser	Plan 2025 fasta priser
Kommunfullmäktige	-11 100	-9 100		
Överförmyndarnämnden	-5 000	-5 080		
Kommunstyrelsen	-351 930	-343 290		
<i>Varav Tekniskt utskott</i>	<i>-136 600</i>	<i>-138 720</i>		
Kultur- och fritidsnämnden	-117 420	-134 230		
Utbildningsnämnden	-1 367 200	-1 453 500		
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	-20 300	-31 210		
Vård- och omsorgsnämnden	-748 650	-773 720		
Socialnämnden	-132 000	-134 730		
Byggnadsnämnden	-21 700	-21 890		
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-14 550	-15 340		
SUMMA	-2 789 850	-2 922 090	-3 023 000	-3 137 000
Intäkter (tkr)*	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024 fasta priser	Plan 2025 fasta priser
Kommunfullmäktige	800	0		
Överförmyndarnämnden	0	0		
Kommunstyrelsen	113 180	106 300		
<i>Varav Tekniskt utskott</i>	<i>6 800</i>	<i>8 200</i>		
Kultur- och fritidsnämnden	9 200	10 400		
Utbildningsnämnden	91 200	96 200		
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	0	0		
Vård- och omsorgsnämnden	78 900	80 700		
Socialnämnden	27 000	27 500		
Byggnadsnämnden	13 900	14 200		
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	5 700	6 000		
SUMMA	339 880	341 300	348 000	355 000

* Jämförelsesiffrorna för budget 2022 är omfördelat efter ny organisationsstruktur, se avsnitt 14.1.1 för mer information

4.3 Investeringsbudget

Anslagsbindningen för investeringsbudget är på projektnivå och kan sträcka sig över flera budgetår. Investeringar ska beräknas med ett bestående värde och en livslängd på minst tre år. Eftersom investeringar verkställs vid olika tidpunkter under året kan ett budgeterat projekt helt eller delvis skjutas upp till kommande år. En sådan förändring ska fastställas av Kommunfullmäktige.

Investeringsbudgeten för 2023 är beräknad till 112 mnkr i utgifter och 6,0 mnkr i inkomster.

Tabell 4: Fördelning av investeringsmedel

Investeringsbudget (tkr)	Budget 2022*	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
UTGIFTER (tkr)				
Kommunstyrelsen (Tekniskt utskott)	-143 250	-108 000	-110 000	-110 000
Kommunstyrelsen (Ledning)	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Kommunstyrelsen (Produktionsutskottet)	-4 000	0	0	0
SUMMA UTGIFTER	-151 250	-112 000	-114 000	-114 000
INKOMSTER (tkr)				
Kommunstyrelsen (Tekniskt utskott)	24 000	6 000	8 000	8 000
Kommunstyrelsen (Ledning)	0	0	0	0
Kommunstyrelsen (Produktionsutskottet)	0	0	0	0
SUMMA INKOMSTER	24 000	6 000	8 000	8 000
NETTO (tkr)				
Kommunstyrelsen (Tekniskt utskott)	-119 250	-102 000	-102 000	-102 000
Kommunstyrelsen (Ledning)	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Kommunstyrelsen (Produktionsutskottet)	-4 000	0	0	0
SUMMA NETTO	-127 250	-106 000	-106 000	-106 000

* Jämförelsesiffrorna för budget 2022 är omfördelat efter ny organisationsstruktur, se avsnitt 14.1.1 för mer information. Inför budget 2022 omfördelades investeringsmedel från 2021 till 2022 med anledning av förseningar inom projektet Säbybron.

Detaljerade uppgifter för Tekniska utskottets investeringar finns i bilaga 2.14. Kommunstyrelsens investeringsmedel på 4,0 mnkr budgeteras på ledningsnivå och fördelas av Kommundirektören.

4.3.1 Avskrivningar

De totala avskrivningarna för investeringar beräknas uppgå till cirka 41,3 mnkr 2023. För 2024 respektive 2025 uppgår avskrivningarna preliminärt till 45,3

mnkr och 49,3 mnkr. Storleken på avskrivningarna påverkas av omfattningen av investeringar och aktiveringar av anläggningar som tas i bruk.

Kapitalkostnader beräknas uppgå till cirka 54,3 mnkr 2023. Kapitalkostnader består av avskrivningar och internränta. Avskrivningar och internränta bokförs på nämndnivå och motsvarande internränta bokförs som intäkt på en central post i resultatbudgeten.

Komponentavskrivningar enligt Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) har genomförts. Avskrivningsmetoden ska avspegla hur tillgångars värde förbrukas. Detta innebär att hänsyn ska tas till skillnader i förbrukning och nyttjandeperioder av betydande komponenter i en materiell anläggningstillgång.

Budgeten är upprättad under förutsättning att internräntan för 2023 beräknas ligga kvar på 1 procent.

5. Finansiella intäkter/kostnader

Finansiella kostnader avser i första hand räntekostnader för pension som avsatts på balansräkningen och kostnader för pensionsförvaltaren Söderberg & Partners. Finansiella intäkter utgörs av borgensavgift och realiserade vinster för placerade medel, samt aktieutdelning från de kommunala bolagen.

Krav som ställs på en borgensavgift är bland annat att den ska vara marknadsmässig. Nivån på borgensavgiften var 0,35 procent av beloppet för 2022 avseende Armadakoncernen och 0,25 procent för Österåkersvatten AB. Hänsyn har tagits till jämförelse med andra kommuner. Detta innebär för närvarande en avgift om cirka 11,5 mnkr för 2023. En uppdatering av borgensåtagandet görs i samband med årsbokslutet för 2022, vilket kan föranleda en förändring av borgensavgiften.

6. Likviditet och finansiering av investeringsbehov

För perioden 2023–2025 planeras nettoinvesteringar om 318 mnkr. Det är viktigt att beakta vilka effekter investeringarna får på kommunens ekonomi på längre sikt. En viss osäkerhet råder gällande när i tiden investeringarna kommer att genomföras liksom omfattningen av investeringarna.

Investeringsvolymen kommer att finansieras med egna medel. Detta innebär att ingen upplåning bedöms behövas under perioden 2023–2025. En utredning avseende eventuell framtida upplåning ska genomföras varje år.

Placering av medel om 130 mnkr har gjorts enligt kommunens policy för förvaltning av pensionsmedel. Detta klassificeras som omsättningstillgångar och är kontinuerligt föremål för köp och försäljning. Totalt har tillgångarna i pensionsportföljen ett marknadsvärde per delårsbokslutet för augusti månad 2022 om cirka 189 mnkr.

Överlikviditet har under 2014 och 2017 placerats i enlighet med policy för förvaltning av överlikviditet. Det totala placerade beloppet uppgick till 400 mnkr. Totalt har tillgångarna i överlikviditetsportföljerna ett marknadsvärde om 445 mnkr i delårsbokslutet för augusti månad 2022.

Kommunens likvida medel var vid ingången av 2022 195 mnkr, varav 100 mnkr under året har placerats i en likviditetsförvaltning/-portfölj som utgörs av framförallt räntebärande placeringar. Marknadsvärdet är per delårsbokslutet för augusti månad 2022 cirka 100 mnkr. Likviditeten ska täcka löpande utbetalningar avseende både drift och investeringar.

7. Avstämning mot finansiella mål

Årets resultat visar att kommunens intäkter överstiger kostnaderna under perioden 2023–2025 enligt den föreslagna budgeten.

I den finansiella målsättningen ingår att utdebitering ska hållas så låg som möjligt under mandatperioden. 2022 har Österåker haft den lägsta kommunala skattesatsen i landet med 16,90 öre per skattekrone. Kostnadsutveckling per invånare ska inte överstiga 3,0 procent i snitt under mandatperioden. Budgetförslaget för 2023 bygger på en beräknad kostnadsutveckling per invånare om 6,4 procent jämfört med prognos för 2022. För mandatperioden är bedömningen att det finansiella målet kommer att uppnås. Kommunen har avsatt 106 mnkr per år för nettoinvesteringar. Minst 50 procent av investeringsvolym som överstiger årets avskrivningar (exklusive exploatering), ska finansieras med årets resultat. Mellanskillnaden för 2023–2025 hanteras inom det budgeterade resultatet.

Kommunen har utvecklat ekonomiska styrprinciper och har god kontroll över kostnadsutvecklingen i syfte att säkerställa ambitionen om att en god ekonomisk hushållning upprätthålls. Dessutom har kommunen placerat medel för en del av pensionsskulden i syfte att lindra den ekonomiska belastningen under de år då pensionsutbetalningarna ökar kraftigt. Kommunen har tagit fram en policy för förvaltning av pensionsmedel. Medel har också reserverats inom Resultatutjämningsreserv (RUR), vilka kan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Årets resultat som överstiger 2 procent av eget kapital kan reserveras för RUR i balansräkning under posten eget kapital. I

budgetförslaget för 2023 och plan 2024–2025 har hela pensionskostnaden beräknats i kommunens driftbudget.

8. Balanskrav

Det lagstadgade balanskravet innebär att årets resultat ska vara minst ett nollresultat från och med räkenskapsåret 2000. Om bokslutet visar på ett underskott innebär huvudregeln att det ska återställas inom tre år. Det balanskravsjusterade resultatet för 2021 var 207,5 mnkr och bokslutsprognosen 2022 är ett balanskravsjusterat resultat om 170 mnkr. Budgeten är upprättad utifrån ett balanskravsjusterat resultat om 38 mnkr 2023.

9. Känslighetsanalys

Kommunens ekonomi påverkas av många faktorer och i tabellen nedan visas exempel på hur förändringen av några väsentliga parametrar skulle påverka kommunens resultat.

Tabell 5: Faktorerens eventuella påverkan på kommunens resultat

Känslighetsanalys	mnkr
<u>Exempel förändring vid:</u>	
Ändrad utdebitering, 1 kr	142
Skatteunderlagsförändring, 1 %	21,8
Nettokostnadsförändring, 1 %	26
Löneökning, 1 %	11,1
En miljard kr i statlig satsning till kommunerna	4,7
10 heltidstjänster	7

10. Kostnads- och intäktsbudget

Tabell 6: Budget, intäkter och kostnader 2023 plan 2024-2025

Kostnads- och intäktsbudget (tkr)	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
INTÄKTER/UTJÄMNING				
Skatteintäkter	2 158 370	2 372 390	2 518 500	2 619 000
Utjämningsystem, generella statsbidrag	281 000	235 500	209 000	188 000
Fastighetsavgift	110 000	118 000	118 000	118 000
Statsbidrag, Mactaxan	10 600	11 000	11 000	11 000
Verksamhetens avgift & bidrag	339 880	341 300	348 000	355 000
Finansiella intäkter	12 000	12 900	13 000	13 000
Kapitalkostnader	63 000	54 300	55 800	57 300
Exploateringsintäkter	5 000	5 000	5 000	5 000
SUMMA INTÄKTER	2 979 850	3 150 390	3 278 300	3 366 300
KOSTNADER*				
Fördelade kostnader	-2 789 850	-2 922 090	-3 023 000	-3 137 000
Finansiella kostnader	-20 300	-53 000	-52 000	-36 000
Avskrivningar	-51 000	-41 300	-45 300	-49 300
Reglering, pension	-56 700	-86 000	-86 000	-70 000
Oförutsett	-12 000	-10 000	-14 000	-15 000
Lokaler inkl. Multihall	-5 000	0	0	0
SUMMA KOSTNADER	-2 934 850	-3 112 390	-3 220 300	-3 307 300
Marginal	45 000	38 000	58 000	59 000

*Jämförelsesiffrorna för budget 2022 reglering pension är justerad enligt ny fördelning där finansiella kostnader kopplat till pensionen ingår i posten finansiella poster. Även den post för sverigeförhandlingen som i budget för 2022 redovisades separat är här inräknad under posten för finansiella kostnader

II. Resultatbudget

Tabell 7: Resultatbudget som visar hur den kommunala ekonomin förväntas utvecklas under åren 2023-2025

Resultatbudget (tkr)	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2024
Verksamhetens intäkter	355 480	357 300	364 000	371 000
<i>Varav nämnder</i>	<i>339 880</i>	<i>341 300</i>	<i>348 000</i>	<i>355 000</i>
Verksamhetens kostnader	-2 800 550	-2 963 790	-3 067 200	-3 164 700
<i>Varav nämnder</i>	<i>-2 789 850</i>	<i>-2 922 090</i>	<i>-3 022 999</i>	<i>-3 137 000</i>
Avskrivningar	-51 000	-41 300	-45 300	-49 300
Verksamhetens nettokostnader	-2 496 070	-2 647 790	-2 748 500	-2 843 000
Skatteintäkter	2 158 370	2 372 390	2 518 500	2 619 000
Generella stadsbidrag och utjämning	391 000	353 500	327 000	306 000
Verksamhetens resultat	53 300	78 100	97 000	82 000
Finansiella intäkter	12 000	12 900	13 000	13 000
Finansiella kostnader	-20 300	-53 000	- 52 000	-36 000
Resultat efter finansiella poster	45 000	38 000	58 000	59 000
Extra ordinära poster	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	45 000	38 000	58 000	59 000

12 Kassaflödesanalys

Tabell 8: Kassaflödesanalys bokslut 2021, budget 2022-23, plan 2024-25

Kassaflödesanalys (tkr)	Bokslut 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Den löpande verksamheten					
Årets resultat	266 623	90 000	38 000	58 000	59 000
Justering för av- och nedskrivningar	40 581	49 200	41 300	45 300	49 300
Justering för pensionsavsättningar	44 677	25 400	77 200	40 300	18 500
Justering för övriga avsättningar	39 324	-2 660	-8 307	-8 307	8 000
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	-32 193	0	0	0	0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	359 012	161 940	148 193	135 293	134 800
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-140 541	-47 100	0	0	0
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-75 687	0	0	0	0
Ökning/minskning exploateringsstillgångar	-37 798	-57 500	0	0	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	104 985	57 340	148 193	135 293	134 800
Investeringsverksamheten					
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-156 792	-127 250	-106 000	-106 000	-106 000
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	140	0	0	0	0
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	354	0	0	0	0
Investeringsbidrag	76 601	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-79 698	-127 250	-106 000	-106 000	-106 000
Finansieringsverksamheten					
Ökning/minskning av långfristiga skulder	-37 971	13 798	0	0	0
Ökning/minskning av långfristiga placeringar	0	0	0	0	0
Ökning/minskning av långfristiga fordringar	365	0	0	0	0
Ökning/minskning av fritt eget kapital	0	0	0	0	0
Nyupptagna lån	0	0	0	0	0
Amortering av skuld	0	0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-37 606	13 798	0	0	0
Årets kassaflöde	-12 319	-56 112	42 193	29 293	28 800
Likvida medel vid årets början	206 869	194 600	138 488	180 681	209 974
Likvida medel vid årets slut	194 550	138 488	180 681	209 974	238 774

13. Balansbudget

Tabell 9: Balansbudget, prognos 2022, budget 2022-23, plan 2024-25

Balansbudget (tkr)	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
TILLGÅNGAR					
Immateriella och materiella anläggningstillgångar	1 463 761	1 508 950	1 573 650	1 634 350	1 691 050
Finansiella anläggningstillgångar	145 138	144 300	144 300	144 300	144 300
Fordringar	903 375	1 041 100	1 041 100	1 041 100	1 041 100
Exploateringstillgångar	105 036	162 800	162 800	162 800	162 800
Kassa och bank	285 078	138 488	180 681	209 974	238 774
SUMMA TILLGÅNGAR	2 902 388	2 995 638	3 102 531	3 192 524	3 278 024
SKULDER OCH EGET KAPITAL					
Ingående eget kapital	1 455 291	1 478 700	1 568 700	1 606 700	1 664 700
Resultat	45 000	90 000	38 000	58 000	59 000
Pensionsavsättningar	325 600	332 400	409 600	449 900	468 400
Övriga avsättningar	492 680	530 340	522 033	513 726	521 726
Långfristiga skulder	71 500	127 498	127 498	127 498	147 498
Kortfristiga skulder	512 317	436 700	436 700	436 700	436 700
SUMMA SKULDER	2 902 388	2 995 638	3 102 531	3 192 524	3 278 024
DIFF	0	0	0	0	0
Soliditet % exkl. pensionsåtagande*	52%	52%	52%	52%	53%
Soliditet % inkl. pensionsåtagande*	31%	32%	32%	34%	35%
Ansvarsförbindelse (mnkr) inkl. löneskatt	595 450	607 600	614 159	587 944	563 018

* Soliditeten, eget kapital i relation till tillgångarna, visar kommunens långsiktiga betalningsförmåga. Redovisning av pensionsskuld har gjorts enligt en blandad modell. Detta innebär att större delen av pensionsskulden per sista december 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. Kommunens totala pensionsskuld (inkl. löneskatt) per delårsbokslutet år 2022 uppgår till cirka 937 mnkr varav 620 mnkr ligger inom linjen (ej inkl. i balansräkningen). Om den ingår som en skuld i balansräkningen sjunker soliditeten från cirka 52 % till cirka 32 % för 2022.

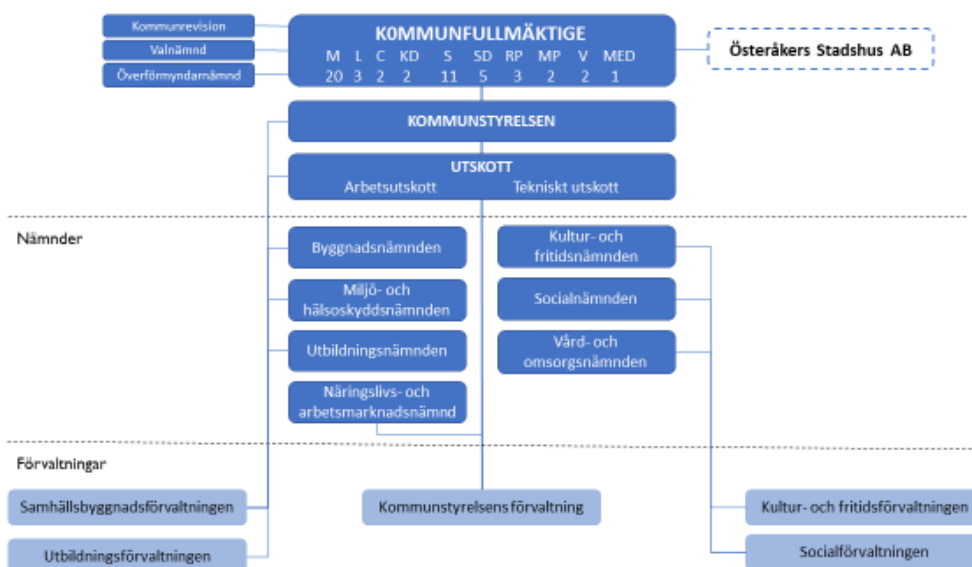
14. Nämndernas uppdrag och budget

14.1 Omorganisation och ny nämndstruktur

I och med den nya mandatperioden införs en ny nämndstruktur och kommunen frångår beställar-/utförarmodellen till förmån för en linjeorganisation. Nya övergripande mål har tagits fram och införs från och med 2024. De övergripande målen ersätter de sju inriktningsmålen.

14.1.1 Ny nämndstruktur

En ny nämndstruktur införs i och med den nya mandatperioden. Förskole- och grundskolenämnden och den del av Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden som inte rör vuxenutbildning och det kommunala aktivitetsansvaret, bildar en ny Utbildningsnämnd. Ytterligare två nya nämnder tillskapas, dels en Överförmyndarnämnd, dels en Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden. Sistnämnda kommer hantera frågor rörande bland annat näringsliv, arbetsmarknad, integration, turism och vuxenutbildning. Tekniska nämnden utgår och istället skapas ett utskott under Kommunstyrelsen som hanterar frågor rörande teknik, skärgård samt tillgänglighet. Val- och demokratinämnden återgår till att vara en mer traditionell Valnämnd.

Figur 1: Organisationsskiss, ny nämndstruktur

14.1.2 Ny styrmodell

Österåkers kommun har sedan 2007 varit organiserad enligt en beställar-/utförarmodell, med så kallade kundvals nämnder. Modellen har bidragit till kommunens starka utveckling, både gällande den ekonomiska styrningen och effektiviteten, liksom gällande kvaliteten i verksamheterna. För att kommunen ska kunna ta nästa steg i sin utveckling sker nu en organisatorisk förändring där ansvaret både för beställarfunktion och för egen regi läggs under samma nämnd. Det betyder att Produktionsutskottet utgår och uppgifterna istället fördelas mellan Utbildningsnämnden, Vård- och omsorgsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, samt Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden.

Orsakerna till organisationsförändringen är flera. Beställar-/utförarmodellen har, som tidigare nämnts, givit kommunen mycket goda förutsättningar till utveckling, men Österåker strävar alltid efter att bli ännu bättre och ännu effektivare. Den nya modellen ger förutsättningar för att ytterligare förbättra och förtydliga styrningen i organisationen. Nämnderna kommer något närmare den utförande verksamheten och kan även ställa krav på verksamheterna på ett annat sätt än vad som tidigare varit möjligt. För det andra strävar kommunen ständigt efter att använda de gemensamma resurserna på bästa sätt och så effektivt som möjligt. En övergång till en linjeorganisation leder till att organisationen undviker dubbla funktioner för ledning och administration inom de olika verksamhetsområdena, vilket på sikt kan leda till mer resurser i kärnverksamheterna.

I och med den nya politiska nämndstrukturen och övergången till en linjeorganisation får Kommundirektören i uppdrag att med stöd av Kommundirektörens instruktion anpassa förvaltningsorganisationen för att på bästa sätt främja den politiska organisationen.

I och med den nya organisationen behöver en ny styrmodell tas fram för att fortsatt säkerställa att den politiska viljeriktningen får genomslag i verksamheterna, att skattepengarna hanteras på bästa tänkbara sätt, att visionen och målen uppnås och att god ekonomisk hushållning säkras. Kommundirektören får i uppdrag att se till att en ny styrmodell tas fram utifrån de nya organisatoriska förutsättningarna.

14.1.3 Nya övergripande mål

Inför den nya mandatperioden har majoriteten tagit fram fyra övergripande mål som kommer ersätta de sju inriktningsmålen från och med 2024. De nya målen utgår från översiktsplanen och från visionen och pekar ut de prioriterade områdena för arbetet under mandatperioden.

Mål 1: Österåkers verksamheter präglas av hög kvalitet

Kommunens verksamheter ska präglas av hög kvalitet. Verksamheterna strävar efter att ständigt utvecklas för att möta invånarnas, brukarnas och besökarnas förväntningar och behov. Strategin för verksamhetsutveckling lägger grunden för arbetet med delaktighet, kundfokuserat arbetssätt och ständiga förbättringar i hela organisationen. Kommunens kärnverksamheter är särskilt i fokus under målet.

Mål 2: Österåker har en robust och effektiv ekonomi

En god ekonomi är en förutsättning för att kunna bedriva en bra och kvalitativ verksamhet. Under målet är därför fokus för organisationen att använda de gemensamma resurserna på ett klokt och effektivt sätt som säkrar både kvaliteten i den befintliga verksamheten och driver den utveckling som behövs för att kunna säkra den framtida kvaliteten. Den ekonomiska planeringen är långsiktig och bidrar till en fortsatt robusthet i kommunens ekonomi, vilket ger förutsättningar för att kunna möta både oförutsedda konjunktursvängningar och framtida demografiska utmaningar.

Mål 3: Österåker är en trygg kommun för de som vistas, verkar och bor här

Invånare, besökare, medarbetare och brukare ska känna sig trygga i Österåkers kommun. Arbetet under målet strävar mot ett tryggare Österåker och arbetet präglas av trygghetsskapande åtgärder och långsiktiga, främjande insatser som skapar en trygghet genom hela livet. Trygghetsfrågorna spänner över både kommunens verksamheter och över det offentliga rummet.

Mål 4: Österåkers utveckling sker med fokus på en hållbar framtid

Österåker är en kommun som växer och tillväxten ska ske på ett ansvarsfullt och hållbart sätt. Österåker ska ha ett offensivt och innovativt förhållningssätt till hållbarhet. Under målet ryms både ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet och program för dessa tre områden lägger grunden för arbetet.

Samtliga nämnder bör tidigt under 2023 påbörja arbetet med att, inför de preliminära verksamhetsplanerna gällande budget 2024, ta fram resultatmål för de nya övergripande målen. Även ett gemensamt arbete i organisationen gällande de nya målen behöver ske under första delen av 2023.

14.1.4 Nytt kommunalt bolag

Österåkers kommun äger flera bolag, helt eller delvis. Vissa verksamheter driver kommunen i aktiebolagsform, eller tillsammans med andra kommuner i samägda bolag, kommunalförbund eller samordningsförbund. Österåkers kommuns olika bolag driver verksamhet inom bland annat renhållning, avlopp och vattenförsörjning, fiberverksamhet, fastigheter och bostäder.

Syftet med att driva kommunal verksamhet i bolagsform är att det ska vara till bästa nytta för invånarna, samt bidra till att uppnå de kommunala målen och visionen.

Under 2023 kommer ett nytt kommunalt bolag att bildas, Österåkers Stadshus AB, vilket ska fungera som en helägd bolagskoncern. Kommunen kommer vara ensam ägare i koncernens moderbolag, Österåkers Stadshus AB, som i sin tur kommer ha ett antal dotterbolag, bland annat Armada Fastighets AB (med tillhörande dotterbolag), Roslagsvatten AB, Österåkersvatten AB, Övar AB med flera.

Enligt Kommunallagen ska en kommun som äger ett bolag ha inflytande och kontroll över verksamheten. Moderbolaget ska ansvara för den övergripande planering och samordning för dotterbolagen. En politisk styrelse för Österåkers Stadshus AB ska utses av Kommunfullmäktige, därefter ska en VD för koncernen utses av styrelsen.

I och med tillskapandet av den nya koncernen behöver en ny bolagsordning och nya ägardirektiv arbetas fram för att tydliggöra hur styrningen av bolagen ska ske. Kommundirektören får i uppdrag att senast under första kvartalet 2023 lägga fram förslag gällande bildandet av Österåkers Stadshus AB.

När det nya bolaget är tillskapat får Österåkers Stadshus AB i uppdrag att utarbeta en ny upprustningsplan för alla kommunens samhällsfastigheter. I arbetet ska även energieffektivisering av samhällsfastigheterna ur ett långsiktigt perspektiv ingå som en del i enlighet med det framtagna miljö- och klimatprogrammets miljömål 1: *En miljömäsig hållbar kommunkoncern.*

14.2 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och består av 51 ledamöter, som under mandatperioden 2023–2026 representerar tio olika partier. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell natur eller av större vikt för kommunen gällande till exempel mål och riktlinjer för verksamheten, budget och plan, kommunalskatt och andra principiellt viktiga ekonomiska frågor. Vidare beslutar Kommunfullmäktige om nämndorganisation och verksamhetsformer, val av ledamöter/ersättare, samt revisorer, ekonomiska förmåner till förtroendevalda, folkomröstningar, årsredovisning och ansvarsfrihet. Revisorerna har i uppdrag att granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden.

Förändringar

Kommunfullmäktiges nettobudgetram inför 2023 inkluderar Valnämnden. Nettobudgetramen minskar med 2,0 mnkr, med anledning av att Valnämnden 2022 erhöll stadsbidrag för sitt arbete under valet. En indexuppräknings för Kommunfullmäktige har gjorts inför 2023, som följer den prognostiserade uppräknings som riksdagen gör för sina ledamöter.

Kommunfullmäktige (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2022	-11 100	0
Kommunfullmäktige inkl. partistöd	-6 450	0
Revision	-2 050	0
Valnämnden	-700	0
Effektivisering	100	
Budget 2023	-9 100	0

Kommunalt partistöd

Mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning till Kommunfullmäktige som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i KL 4 kap. 29 §. Till redovisningen ska bifogas en granskningsrapport. Detta ska lämnas till Kommunfullmäktige senast sex månader efter redovisningsperiodens utgång.

Partistöd för 2023 utbetalas i januari/februari till de partier som erhållit mandat i Kommunfullmäktige och i övrigt i enlighet med antagna regler för lokalt partistöd och *Bestämmelser avseende arvoden och ersättningar till Österåkers kommuns förtroendevalda samt stöd till politiska partier representerade i fullmäktige.*

Valnämnden

Valnämnden, som ligger under Kommunfullmäktige, ansvarar för att organisera och genomföra allmänna val. Det gäller val till riksdag, regionfullmäktige och Kommunfullmäktige, samt val till Europaparlamentet och eventuella folkomröstningar.

14.3 Överförmyndarnämnden

En Överförmyndarnämnd inrättas med ansvar för tillsynen över förmyndare, gode män och förvaltare.

Överförmyndarnämnden har också till uppgift att se till att det finns utbildade ställföreträdare, alltså förmyndare, gode män och förvaltare, till alla som behöver och att dessa ställföreträdare utför sina uppdrag på ett bra sätt.

Förändringar

Överförmyndarnämndens nettobudgetram var under 2022 placerad inom Kommunstyrelsen. Nämnden har för 2023 en nettobudgetram om knappt 5,1 mnkr.

Överförmyndarnämnd (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2022	-5 000	0
Indexuppräkning	-145	
Effektivisering	-70	
Volym	0	
Justering	-5	
Budget 2023	-5 080	0

14.4 Kultur- och fritidsnämnden

Nämndens verksamhetsområde omfattar kultur-, förenings-, idrotts-, och fritidsverksamhet. Nämndens uppgift är att finansiera, ta fram riktlinjer, hantera avgifter och ersättningar, samt följa upp mål och kvalitet inom nämndens olika verksamhetsområden. Nämnden ska bedriva verksamhet i egen regi inom kultur- och fritidsområdet, bland annat bibliotek, kulturverksamhet för barn och ungdom, samt fritidsgårdsverksamhet. Nämnden beslutar också om bidrag till föreningar och studieförbund, samt ansvarar för insatser för barn och unga inom sitt ansvarsområde.

Nämndens mål för 2023:

- Kommunens invånare och besökare ska i de kommunala idrottsanläggningarna uppleva att de får ett trevligt bemötande samt att anläggningarna är säkra, hela och rena

- Kultur- och fritidsnämnden ska verka för ett varierat och allsidigt kulturutbud med hög kvalitet
- Kultur- och fritidsnämnden ska verka för att folkbiblioteket erbjuder hög tillgänglighet avseende öppettider och tillgång till medier, aktiviteter och program.
- Nämnden ska inte redovisa någon negativ budgetavvikelse vid bokslut
- Den upplevda tillgängligheten till kommunens kultur- och fritidsutbud ska öka
- Andelen unga som alltid känner sig trygga inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde ska öka
- Utveckla möjligheterna för medborgardialog med föreningar inom nämndens verksamhetsområde
- Förbättra möjligheterna att arbeta långsiktigt och strategiskt med kulturmiljöfrågorna i Österåkers kommun
- Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för några av kommunens friluftsområden, bland annat de kommunala friluftsbaden, motionsspåren, mountainbikespår, vandringsleder samt ridstigar. Naturen är en stödande och hälsofrämjande miljö och viktig ur ett folkhälsoperspektiv för barn och unga, såväl som för äldre
- Kommunen ska erbjuda ett rikt och mångfacetterat kultur- och fritidsliv, samt ha aktiva föreningar

Förändringar

Nämndens nettobudgetram uppgår till 123,8 mnkr, vilket är en ökning om cirka 16,9 mnkr. Ökningen består framförallt av kostnader kopplat till multiarenan om 15,7 mnkr. Generell indexuppräknings om 2,9 procent samt effektivisering om 1,4 procent, ingår i ramen.

Kultur- och fritidsnämnden	Brutto	Intäkter
Budget 2022 (exkl politisk förstärkning)	-116 120	9 200
Indexuppräkning	-3 367	184
Effektivisering	1 626	
Volymjustering	-16 700	1 000
Justering OH	338	
Justering	-6	16
Budget 2023	-134 230	10 400

Den verksamhet som framförallt riktar sig mot unga inom nämndens verksamhetsområde, till exempel fritidsgårdar och ideella föreningar, fungerar som långsiktiga skydds- och friskfaktorer för barn och unga när de erbjuder en meningsfull fritid. Det pågående samverkansarbetet mellan kommun och idrottsrörelsen ska, bland annat, bidra till att föreningslivets demokratiska principer och sociala ansvar lyfts fram. Mervärdet av det sociala sammanhang som verksamheterna erbjuder ska möjliggöra psykiskt såväl som fysiskt välmående. Det är viktigt såväl för den enskilda individen, som för samhället i stort och bidrar till den sociala hållbarheten, tryggheten och folkhälsan i kommunen.

Studier visar dock att ungdomar lämnar den organiserade fritidsverksamheten i allt högre utsträckning ju äldre de blir. För att fortsatt främja tryggheten och folkhälsan kan det finnas ett behov av att fånga upp dessa ungdomar och erbjuda dem en alternativ och meningsfull fritid utanför det organiserade föreningslivet. Kultur- och fritidsnämnden får därför i uppdrag att utreda behovet av mötesplatser och fritidsaktiviteter för åldersgruppen 16-20 år.

14.5 Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden fullgör kommunens ansvar avseende utbildning och annan pedagogisk verksamhet som regleras i skollagen. I nämndens uppdrag ingår att svara för övergripande myndighetsutövning, resursfördelning, information samt uppföljning av kvalitet och resultat. I och med den nya nämndstrukturen får nämnden även ansvaret för drift av egen regi inom, förskola, pedagogisk omsorg, grundskola, anpassad grundskola, fritidshem, gymnasieskola, annan pedagogisk verksamhet, samt måltidsenheten. Inom nämnden organiseras också Pedagogcentrum som erbjuder utvecklingsinsatser till samtliga huvudmän i förskola och skola i kommunen, samt samordning av verksamhetsförlagd utbildning inom lärarutbildningen (VFU). Även Ungdomsmottagningen ligger under nämndens ansvarsområde.

Nämndens mål för 2023:

- Barn och föräldrar får ett gott bemötande av förskolorna i kommunen
- Alla ungdomar upplever ett gott bemötande i kontakt med Ungdomsmottagningen
- Utbildningsnämnden har en budget i balans
- Utbildningen i förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem har hög kvalitet
- Utbildningen i gymnasieskolan har hög kvalitet
- Alla barn och elever har möjlighet att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål
- Barn och elever är trygga i sin förskola och skola
- Gymnasieskolorna i kommunen har en trygg miljö
- Barn och elever har kännedom om hur de kan påverka miljön
- Minska mängden avfall och bidra till cirkularitet
- Alla ungdomar i Österåkers kommun har en gymnasieutbildning

Strategiska nyckeltal för Utbildningsnämnden

Strategiska nyckeltal	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Volymmer enligt befolkningsprognos					
Antal invånare i åldern 1-5	3 066	3 140	3 210	3 273	3 359
Antal invånare i åldern 6	651	673	652	687	707
Antal invånare i åldern 7-15	5 853	5 914	5 985	6 067	6 209
Antal invånare i åldern 16-19	2 685	2 748	2 738	2 712	2 703
Nyttjandegrad					
Förskolebarn 1-5 år	84%	87%	86%	86%	86%
Pedagogisk omsorg 1-5 år	4%	4%	4%	4%	4%
Gymnasium 16- 18 år	75,8%	76,0%	76,4%	76,2%	76,2%
Anpassad gymnasieskola	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%	0,9%
Modersmål	1,8%	1,8%	2,2%	2,2%	2,2%
Volym (antal genomsnitt över året)					
Förskola	2 565	2 728	2 770	2 825	2 899
Pedagogisk omsorg	135	132	135	138	142
Totalt volym förskolebarn	2 700	2 859	2 905	2 963	3 041
Förskoleklass	637	646	652	674	694
Grundskola åk 1-3	1 844	1 902	1 975	2 023	2 038
Grundskola åk 4-5	1 289	1 311	1 269	1 313	1 405
Grundskola åk 6-9	2 618	2 625	2 632	2 647	2 658
Total volym grundskola åk 1-9	5 750	5 837	5 876	5 983	6 101
Fritidshem (åk F-6) 6-12 år	2 960	3 103	3 079	3 128	3 175
Gymnasium (inkl nyanlända)	2 036	2 088	2 091	2 066	2 060
Anpassad gymnasieskola	22	21	21	23	24
Modersmål	48	50	60	60	60

Under planperioden väntas antalet barn 1-5 år öka från 3 066 till cirka 3360. Det finns i dag cirka 3 000 platser i förskola och pedagogisk omsorg i kommunen. Planering pågår för cirka 100 förskoleplatser i Svinninge, cirka 120 platser i Täljö och cirka 150 platser i Hagby äng och kulle.

Under planperioden väntas antalet barn och ungdomar i åldern 6-15 år öka från cirka 6500 till cirka 6900. Läsåret 2022/23 finns sammanlagt cirka 6 400 platser i årskurs F-9 inom kommunen. Eftersom en andel av eleverna väljer skola utanför kommunen, beräknas det faktiska lokalbehovet vara något lägre än antal folkbokförda i åldersgruppen.

En ny skola i fristående drift är planerad att starta i centrala Åkersberga höstterminen 2023. Enheten kommer enligt uppgift starta med 3-4 klasser i förskoleklass och lågstadiet för att senare utöka med resterande klasser, totalt cirka 600 platser.

Vårterminen 2022 fanns i snitt 52 barn inskrivna i anpassad grundskola (tidigare kallad grundsärskola). Prognosen visar en ökning med ett tiotal elever under den kommande tioårsperioden. Nuvarande lokaler för anpassad grundskola har inte kapacitet att ta emot dessa. Därför kommer ett uppdrag ges till Kommunstyrelsen att i samråd med Utbildningsnämnden ta fram ett förslag på hur kommunen kan tillskapa fler platser i anpassad grundskola i kommunen.

Under planperioden väntas antalet ungdomar 16-19 år ligga konstant runt 2700. I kommunen finns cirka 1 100 platser fördelat på två gymnasieskolor, en kommunal och en fristående. Över hälften av de folkbokförda ungdomarna har de senaste åren valt gymnasieutbildning utanför kommunen, främst i närområdet. Den kommunala gymnasieskolan, Österåkers gymnasium, har i dag maximerat antalet platser utifrån befintliga lokaler. För utökning av platser och/eller program krävs att ytterligare lokaler tillförs. Utbyggnad av gymnasieskolan inom kommunen kan göras antingen genom att bygga ut befintliga program eller genom att starta nya program. Ett projekt som utreder utvecklingen av Österåkers gymnasieskola är redan påbörjat.

Genom samverkansavtal konkurrerar alla ungdomar i länet om gymnasieutbildning i alla gymnasieskolor. Urval till utbildningarna sker via betyg. Modellen innebär att folkbokförda ungdomar inte har företräde till gymnasieskolan i hemkommunen. Storsthlm har initierat en dialog med kommunerna i länet för planering av gymnasieutbudet i regionen. En sådan samverkan kan ge ytterligare underlag för beslut om programutbud inom kommunen.

Förändringar

Utbildningsnämndens nettobudgetram består av den del som under 2022 benämndes För- och grundskolenämnden, samt den del inom Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden som inte avser vuxenutbildningen och det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Nettobudgeten för 2023 uppgår till 1 357,3 mnkr, vilket är en ökning om 81,3 mnkr jämfört mot 2022. Det kan främst härledas generell indexuppräkningsökning om 2,9 procent, volymförändringar samt politisk förstärkning enligt tabell nedan.

Utbildningsnämnden (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2022	-1 367 200	91 200
Indexuppräknning	-36 726	1 834
Effektivisering	300	
Volymjustering	-21 600	3 200
Justering OH	334	
Politisk förstärkning enligt nedanstående:		
<i>Ökad vistelsetid för barn till föräldralediga</i>	-9 800	
<i>Extra förstärkning av peng</i>	-18 800	
Justering	-8	-34
Budget 2023	-1 453 500	96 200

Kommunen har under lång tid valt att prioritera resursförstärkningar inom utbildningsområdet. Det långsiktiga fokuset på förskola och skola, både i form av ökade resurser, men även i form av olika utvecklingsinsatser har också givit resultat. Detta både i form av höjda meritvärden, behörighet till gymnasiet och upplevd trygghet bland barn och elever. Under 2023 prioriteras förskola och skola, främst genom en resursförstärkning i form av höjd peng (grundpeng inklusive lokalersättning) inom pedagogisk omsorg, förskola och grundskola. Utöver den generella uppräknningen om 2,9 procent, innebär det en förstärkning om 18,8 mnkr.

Nämnden tillförs även 9,8 mnkr för att från och med januari 2023 utöka vistelsetiden till 30 timmar/vecka, exklusive lov, i förskola och pedagogisk omsorg för barn med syskon som har föräldralediga vårdnadshavare. Utvärdering av nuvarande regelverk har påvisat fördelar och önskemål om att återinföra 30 timmar/vecka. Nuvarande riktlinjer för förskola och pedagogisk omsorg revideras i enlighet med förändringen.

I budget 2022 gavs ett uppdrag från Kommunfullmäktige att se över kommunens lokalersättningsmodell för grundskola. Uppdraget har genomförts av en konsult tillsammans med en arbetsgrupp med representation från ekonomiavdelningen, lokalförsörjningsenheten och utbildningsförvaltningen. Slutresultatet är en ny lokalersättningsmodell som har implementerats i budgetarbetet inför 2023.

Alla elever ska ges stöd och stimulans utifrån sina behov och förutsättningar. I Österåker har likvärdigheten mellan skolorna ökat, vilket gäller både skolresultat och elevers, personalens och vårdnadshavares upplevelse av skolan. Den höjda skolpengen ger goda möjligheter för nämnden att fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för en ökad likvärdighet mellan skolenheterna i kommunen, bland annat med avstamp från slutsatserna i det genomförda projektet ”Samverkan för bästa skola” och genom insatser via Pedagogcentrum. Det är också viktigt att fortsätta att utveckla samverkan med andra instanser för att öka möjligheterna för varje elev att tillskansa sig de kunskaper de ha rätt till. Exempelvis bör möjlighet till ökad samverkan mellan elevhälsa och socialtjänst ses över, där modellen för att arbeta med problematisk skolfrånvaro är ett gott exempel.

En inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet främjar goda livsvillkor för barn och ungdomar. Genomgången gymnasieutbildning är en av de viktigaste förutsättningarna för framtida försörjning och delaktighet i samhället. För att öka möjligheterna för alla gymnasieelever att ta en studentexamen görs en förstärkning inom området särskilt stöd i gymnasieskolan. Nämnden har sett att behovet av extraordinära stödåtgärder på gymnasiet har ökat de senaste åren. En resursförstärkning om 2 mnkr görs för att möta det ökade behovet.

Under 2023 sker två lagändringar som har påverkan på förskola och pedagogisk omsorg. Dels kommer kommunerna att från och med 1 juli 2023 bli skyldiga att ta kontakt med vårdnadshavare från att barnet ska fylla tre år, och sedan löpande till och med att barnet fyller sex år för att upplysa om förskolans syfte och barnens rätt till förskola. Barn som ska fylla tre år ska ha en reserverad plats på förskolan, även om inte vårdnadshavarna har ansökt om det. Kommunerna ska också sträva efter att ge ett sådant erbjudande till andra barn som har behov av en förskoleplats för att bättre kunna lära sig svenska. Dessutom träder en ny lag i kraft 1 januari 2023 som ställer tydligare och utökade krav på den pedagogiska omsorgen. Lagändringen syftar till att stärka kvalitet och likvärdighet i pedagogisk omsorg och innebär en stärkt koppling till skolan genom att pedagogisk omsorg ska förbereda barnen för fortsatt lärande i skolväsendet. Nämnden ska bevaka de båda lagändringarna och vilka eventuella konsekvenser det innebär för kommunen ekonomiskt och organisatorisk och lyfta det i den kommande planeringsprocessen inför 2024.

14.6 Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden fullgör kommunens ansvar avseende kommunal vuxenutbildning och det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Utöver detta ansvarar nämnden även för stöd och stimulans till det lokala näringslivet, arbetsmarknadsinsatser, flyktingmottagande och integration, samt att uppmuntra ungt entreprenörskap och företagsamhet. Nämnden fullgör även kommunens uppgifter när det gäller besöksnäringen och destinationsutveckling, samt ansvarar för insatser för barn och ungdomar inom sitt ansvarsområde.

Nämndens mål för 2023:

- Nöjdheten med service och bemötande ska öka
- Alla ungdomar upplever ett gott bemötande i kontakt med det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)
- Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden har en budget i balans
- Utbildningen i den kommunala vuxenutbildningen har hög kvalitet
- Alla ungdomar har likvärdiga möjligheter till gymnasieutbildning (kopplat till KAA:s uppdrag)
- Alla ungdomar har genomfört en gymnasieutbildning (kopplat till KAA:s uppdrag)
- Arbetsmarknaden i Österåkers Kommun ska växa i enlighet med STONO:s vision: antalet arbetstillfällen i kommunen öka med 7000 mellan 2010 och 2040

Förändringar

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämndens nettobudgetram består av de delar som under 2022 ingick i overheadkostnader för näringslivsavdelningen, turism, samt arbetsmarknads- och integrationsenheten. Även den del av Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden som avser vuxenutbildningen och det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) ingår.

Nämnden har för 2023 en nettobudgetram på 31,2 mnkr, en utökning från 2022 bland annat för kostnader kopplade till den nya tjänsten näringslivs- och skärgårdsutvecklare, samt det utökade uppdraget för sammanhållen utbildning inom SFI.

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2022 (Vuxenutbildning del i GVN)	-19 900	0
Indexuppräkning	-577	
Effektivisering	279	
Volymjustering	-490	
Flytt från OH till nämnd	-10 525	
Justering	-4	
Budget 2023	-31 210	0

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden är en ny nämnd med fokus på näringsliv, arbetsmarknad, integration, vuxenutbildning och besöksnäring.

För Österåker är det lokala näringslivet en mycket viktig fråga. Tillskapandet av nämnden syftat bland annat till att låta näringslivsfrågorna ta mer plats och en av nämndens huvudsakliga uppgifter är att stödja och att stärka det befintliga näringslivet i kommunen, samt att bygga goda relationer mellan kommun och lokalt näringsliv. Att samla även arbetsmarknadsfrågor, vuxenutbildningsfrågor, det kommunala aktivitetsansvaret och integrationsfrågorna i samma nämnd ger förutsättningar för att kunna möta näringslivets framtida kompetensbehov och verksamhetsområdena kommer att kunna gagna varandra. Som skärgårdskommun har Österåker också särskilda förutsättningar och utmaningar, både i förhållande till näringslivet och inom andra områden. Under nämnden finns därför en näringslivs- och skärgårdsutvecklare med fokus på skärgårdsfrågorna.

Österåker är en av kommunerna i Stockholms län som fortfarande har en kommunal vuxenutbildning i egen regi. Det ger särskilt goda möjligheter till att arrangera uppdragsutbildningar etcetera för att möta de behov av kompetens som finns i kommunen. Nämnden ska verka för att även yrkeshögskolor ska kunna etablera sig i kommunen, för att på sikt kunna möta den efterfrågan som finns på arbetskraft inom vissa yrkesområden. Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden får därför i uppdrag att utreda behovet av, och förutsättningarna för, att yrkeshögskolor etablerar sig i kommunen.

14.7 Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänstlagen (SoL) vad avser omsorgen om äldre människor och människor med funktionsnedsättning. Vård- och omsorgsnämnden fullgör vidare kommunens uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL), samt enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Nämnden ansvarar även för kommunens egenregi inom samtliga av dess verksamhetsområden.

Nämndens mål för 2023:

- Vård- och omsorgsnämnden ska vara tillgänglig och utredningar beslut och verkställighet ska ske inom skälig tid
- Vård- och omsorgsnämnden ska nyttja tillgängliga resurser på bästa sätt för att uppnå uppsatta mål. Nämnden ska samordna insatser, internt och med andra aktörer, för de personer som har behov av det
- Vård och omsorgsnämnden ska utgå från barnkonventionen artikel 28, att barn har rätt till utbildning. Nämnden ska verka för att alla barn deltar i den verksamhet som anordnas av skolan för att uppfylla sin skolplikt och klara sin skolgång. Nämndens möte med barn ska därför endast i undantagsfall ske under skoltid
- Vården och omsorgen ska ges med respekt för individens specifika behov och integritet. Individerna ska ges möjlighet att vara delaktiga. Kvalitetsmått i brukarundersökningen för funktionsnedsättning och äldre ska förbättras
- Vård- och omsorgsnämndens verksamhet ska präglas av rättssäkerhet baseras på bästa tillgängliga kunskap och bygga på både vetenskap och beprövad erfarenhet
- Vård- och omsorgsnämndens insatser ska ges med respekt för individens specifika behov och integritet. Individerna ska ges möjlighet att vara delaktiga
- Vård- och omsorgsnämnden ska bidra till social hållbarhet vid befolkningsökning utan att den ekonomiska utveckling relativt sett ska öka

Strategiska nyckeltal för Vård- och omsorgsnämnden

Strategiska nyckeltal	Budget 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Äldreomsorg					
Särskilt boende, årsplatser	256	284	302	313	324
Särskilt boende, snittkostnad/dygn	2 023	2 094	2 155	2 155	2 155
Särskilt boende, beläggningsgrad	99%	99%	99%	99%	99%
Korttidsplatser, antal dygn	3 859	4 380	5 840	5 840	5 840
Korttidsplatser, snittkostnad/dygn	2 300	2 346	2 414	2 414	2 414
Antal Kunder hemtjänst	590	585	600	605	610
Hemtjänst, utförda timmar dag och kväll	246 737	245 000	255 000	260 000	265 000
- varav egen regi	8%	8%	8%	8%	8%
Hemtjänst, pris/utförd timme	437	443	459	472	472
Funktionshinder					
Boende, antal vuxna egen regi	96	91	91	98	100
Boende, antal vuxna extern regi	43	41	45	45	48
Boende, antal barn	6	10	8	7	8
Daglig verks enl. LSS, antal personer	180	193	200	200	210
Korttidsvistelse, antal dygn	3 600	2 160	2 704	3 000	3 500
Korttidstillsyn, antal barn	22	20	20	20	23
Personlig assistans LSS, Vuxna	15	16	15	16	17
Personlig assistans LSS, Barn	7	8	7	8	9
Personlig assistans SFB, Vuxna	42	40	44	47	49
Personlig assistans SFB, Barn	11	11	12	13	14

Behovet av insatser i form av särskilt boende, assistans och korttidstillsyn med mera, har de senaste åren minskat som en följd av pandemin. För 2023 prognostiserar nämnden en volymökning inom särskilt boende, från 278 (budget 2022) till 304 platser. Inom hemtjänstområdet har utfallet i antal timmar för både 2021 och prognosen för 2022 varit betydligt färre än det som budgeterats. Även det troligen på grund av pandemin. Därför justeras volymerna ner något inför budget 2023 och planåren 2024 och 2025.

Förändringar

Nettobudgeten för 2023 uppgår till 693,0 mnkr, vilket är en ökning om 23,4 mnkr jämfört mot 2022. Det kan främst härledas generell indexuppräknings om 2,9 procent samt volymförändringar.

Vård- och omsorgsnämnden (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2022 (exkl politisk förstärkning)	-748 550	78 900
Indexuppräkning	-21 708	1 578
Effektivisering	700	
Volymjustering	-4 500	220
Justering OH	338	
Justering	0	2
Budget 2023	-773 720	80 700

Äldres hälsa har förbättrats, men trots detta förväntas behovet av vård och omsorg öka de kommande åren, i och med att åldersgruppen 80 år och äldre utgör en allt större andel av befolkningen. Samtidigt väntas konkurrensen om arbetskraften inom verksamhetsområdet att öka. Det gör att vården och omsorgen av äldre står inför stora rekryteringsutmaningar.

För vård- och omsorgsnämnden görs en indexuppräkning om 2,9 procent, vilket innebär att nämnden tillförs 21,7 mnkr. Förstärkningen ska stödja det långsiktigt förändringsarbete som redan pågår för att anpassa äldreomsorgen till den demografiska och tekniska utvecklingen. För att bibehålla en äldreomsorg av god kvalitet måste tillgången till personal med rätt kompetens säkras. Äldreomsorgens personal behöver erbjudas en attraktiv arbetsplats som tillvaratar och odlar deras yrkesprofession. Kommunen behöver också arbeta med den digitalisering som välfärdssektorn står inför. Med hjälp av välfärdsteknik, som till exempel sensorer eller applikationer på mobiler och surfplattor som påminner eller ger stöd, kan äldre och personer med funktionsnedsättning få ökad trygghet, vara mer delaktiga och självständiga, och därigenom uppnå en god livskvalitet. Välfärdsteknik kan också bidra till bättre arbetsmiljö för utförarnas personal. Genom att ge personalen mer tid och mer flexibilitet i utförandet kan tekniken bidra till att minska stress.

Den digitala utvecklingen kan tyvärr ibland innebära en begränsning för vissa grupper i samhället och kan leda till ett digitalt utanförskap. Kommunen kan i vissa fall behöva erbjuda aktiviteter och åtgärder för att bidra till den digitala litteraciteten, alltså förmågan och kunskapen att kunna använda digitala verktyg för att kunna kommunicera, för att på så vis öka tillgängligheten för vissa grupper. Gruppen äldre är en sådan grupp som riskerar att hamna utanför när digitaliseringen slår igenom inom många områden. Vård- och

omsorgsnämnden får därför i uppdrag att fortsätta anordna datorutbildningar för äldre på biblioteket. Detta ska ske i samråd med kultur- och fritidsförvaltningen.

I januari 2023 träder lagändringar gällande lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) i kraft. Det kan komma att innebära ökade kostnader för kommunen då antalet personer som kan kvalificera sig för assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken och personlig assistans enligt LSS ökar. Det kan även betyda att fler barn får personlig assistans i en lägre ålder. Då fler barn beräknas få kommunal assistans förväntas färre barn behöva andra insatser enligt LSS som exempelvis avlösarservice och korttidsvistelse. Det är idag oklart vad lagändringarna kommer få för organisatoriska och ekonomiska konsekvenser. Nämnden ska bevaka frågan och lyfta den i kommande planeringsprocess inför 2024.

14.8 Socialnämnden

Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänstlagen och vad som i lag sägs om socialnämnd, med undantag för det som hanteras av annan nämnd med avseende på omsorgen om äldre människor och människor med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att nämnden i huvudsak ska handlägga bistånd, vård och behandling med stöd av socialtjänstlagen (SoL), lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). Kommunens barnombud ingår i Socialnämndens verksamhet.

Nämndens mål för 2023:

- Socialnämnden ska vara tillgänglig och utredningar, beslut och verkställighet ska ske inom skäligen tid
- Socialnämnden ska nyttja tillgängliga resurser på bästa sätt för att uppnå uppsatta mål. Nämnden ska samordna insatserna, internt och med andra aktörer, för de personer som har behov av det
- Socialnämnden ska utgå från Barnkonventionen artikel 28, att barn har rätt till utbildning. Nämnden ska verka för att alla barn deltar i den verksamhet som anordnas av skolan för att uppfylla sin skolplikt och klara sin skolgång. Nämndens möte med barn ska därför endast i undantagsfall ske under skoltid
- Vården och omsorgen ska ges med respekt för individens specifika behov, förväntningar och integritet

- Socialnämndens verksamhet ska präglas av rättssäkerhet baserad på bästa tillgängliga kunskap och bygga på både vetenskap och beprövad erfarenhet
- Socialnämndens insatser ska ges med respekt för individens specifika behov och integritet. Individen ska ges möjlighet att vara delaktig
- Socialnämnden ska bidra till social hållbarhet vid befolkningsökning utan att den ekonomiska utvecklingen relativt sett ska öka

Förändringar

Nettobudgeten för 2023 uppgår till 107,2 mnkr, vilket är en ökning om 2,2 mnkr jämfört mot 2022. Det kan främst härledas generell indexuppräkningsökning om 2,9 procent, effektivisering om 1,4 procent inom vissa verksamhetsområden, samt politisk förstärkning enligt tabell nedan. Volymförändringen om 0,7 mnkr beror på att budget- och skuldrådgivare organisatoriskt från 2023 tillhör Socialnämnden.

Socialnämnden (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2022	-132 000	27 000
Indexuppräkning	-3 828	540
Effektivisering	1 491	
Volymjustering	-700	
Justering OH	2 808	
Politisk förstärkning enligt nedanstående:		
<i>Barn och unga</i>	-2 500	
Justering	-1	-40
Budget 2023	-134 730	27 500

Tidiga insatser, att ge barn en god start i livet, samt trygga och goda uppväxtvillkor är ett effektivt socialt hållbarhetsarbete och till godo både för den enskilde individen och för samhället. Ett lagförslag som troligen träder i kraft under 2023 innebär att det sociala arbetet ska vara än mer förebyggande och att flera insatser ska kunna erbjudas utan individuell behovsprövning. De eventuella förändringarna i socialtjänstlagen kan komma att leda till ökad tillgänglighet av serviceinsatser och digitala lösningar. Förändring av

socialtjänstlagen förväntas minska antalet ärenden som ska utredas, samtidigt som det ställs ökade krav på serviceinsatser.

Ibland kan, trots tidiga insatser, mer åtgärdande aktiviteter krävas. Inom området barn och unga har kostnaderna ökat senaste året. Nämnden har arbetat med att kontraktera egna jourhem för att undvika kostsamma jourhemsplaceringar hos konsulentstödda familjehem. Detta tillsammans med en ungdomsbehandlare ger nämnden möjligheter att bevilja hemmaplanslösningar framför dyra placeringar på HVB (hem för vård eller boende). Efter att ha prövat hemmaplanslösningar så som familjeterapi, nätverksarbete och sociala insatsgrupper i syfte att skapa ett skyddsnät har några ungdomar trots allt haft behov av miljöombyte och att bryta antisociala kontakter. Bedömning har varit att detta bäst tillgodosetts genom placeringar på HVB och i familjehem på annan ort, samt i vissa fall på SIS-hem (Statens institutionsstyrelse). Dessa insatser har påverkat kostnaderna och bedöms fortsatt påverka Socialnämndens kostnader framöver. En resursförstärkning har därför gjorts på området barn och unga om 2,5 mnkr då insatserna fortsatt bedöms vara viktiga för att bryta destruktiva mönster hos vissa ungdomar.

14.9 Byggnadsnämnden

Nämnden hanterar frågor om bygglov, marklov, förhandsbesked, strandskyddsfrågor, bostadsanpassningsbidrag, samt tillsyn och övriga uppgifter inom byggnadsväsendet.

Nämndens mål för 2023:

- Nöjdheten med bygglovsverksamhetens service och kvalitet ska öka
- Byggnadsnämnden ska redovisa en ekonomi i balans
- Handläggning av bostadsanpassningsåtgärder ska även fortsatt i hög grad motsvara sökandens förväntningar
- Begränsade persontransporter i handläggningen av nämndens ärenden, för minskat klimatavtryck
- Styra nya bostäder och arbetsplatser till, i huvudsak, kollektivtrafiknära lägen

Förändring

Byggnadsnämndens nettokostnadsram för 2023 är 7,7 mnkr, fördelad på bruttokostnader om 21,9 mnkr och intäkter om 14,2 mnkr.

Byggnadsnämnden (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2022	-21 700	13 900
Indexuppräkning	-629	278
Effektivisering	304	
Justering OH	136	
Justering		22
Budget 2023	-21 890	14 200

Förändringar i lagar och förordningar under senare år har medfört väsentliga utökningar av kommunens uppgifter avseende bygglovsverksamheten. Under de senaste åren har arbetet främst koncentrerats på att hitta och behålla effektiva arbetssätt i alla delar av verksamheterna. Ett sätt att effektivisera arbetet inom nämndens verksamheter är att fortsatt öka digitaliseringsgraden. Fokus på arbetet kommer under 2023 att ligga på de interna arbetsprocesserna och bedöms kunna generera kundnytta, tidsvinster och även i övrigt ökad kvalitet genom en effektiv, digital bygglovsprocess som är till nytta för invånare och andra aktörer. Två digitala moduler har köpts in under 2022 för att underlätta detta arbete. Modulerna och de nya arbetssätten kommer att implementeras under 2022 och 2023.

Befolkningens åldersstruktur, med ett ökande antal äldre, bedöms fortsatt innebära ett högt antal ärenden om bostadsanpassningsbidrag. Kostnaderna under de närmsta åren bedöms vara oförändrad. Gällande bygglov är prognosen för volymerna svåra att göra i dagens konjunkturläge, men nämnden bedömer att antalet ärenden fortsatt ligger på en förhållandevis hög nivå.

14.10 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för tillsyn med stöd av miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om handel med vissa receptfria läkemedel, strålskyddslagen, lag om foder och animaliska biprodukter, smittskyddslagen och tillhörande föreskrifter, lagen om sprängämnesprekursorer, samt lag om tobaksfria nikotinprodukter.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fullgör även de övriga uppgifter som enligt annan lag ska fullgöras av den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Nämndens mål för 2023:

- Kundnöjdhet inom miljö- och hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll samt avseende serveringstillstånd ska vara hög
- Miljö- och Hälsoskyddsnämnden ska redovisa en ekonomi i balans
- Tillsyn i skolor och förskolor utförs med syfte att uppnå en god miljö
- Tillsyn i äldreboenden och gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning ska utföras med syfte att uppnå en god miljö
- Tillsyn utförs i syfte att förhindra ordningsstörningar eller överservering på eller i anslutning till serveringsställen
- Öka andelen godkända enskilda avlopp genom att utföra tillsyn
- Öka andelen enskilda grundvattentäkter med god kvalitet
- Minska den negativa påverkan av näringsläckage i vattenmiljön
- Negativ påverkan på människors hälsa och miljön från förorenade områden ska minska

Förändring

Nettobudgeten för 2023 uppgår till 9,3 mnkr, vilket är en ökning om 0,5 mnkr jämfört mot 2022. Det kan främst härledas generell indexuppräkningsökning om 2,9 procent, effektivisering om 1,4 procent, samt volymökning för ny tjänst enligt tabell nedan.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2022	-14 550	5 700
Indexuppräkningsökning	-422	144
Effektivisering	204	
Volym	-700	200
Justering OH	136	
Justering	-8	-14
Budget 2023	-15 340	6 000

I takt med att Österåker växer förväntas fler skolor, förskolor, livsmedelsanläggningar och andra verksamheter där nämnden utövar tillsyn och kontroll att starta i kommunen, vilket bedöms medföra att behovet av resurser för tillsyn och kontroll inom detta område kommer att öka. Därför

tillförs 0,7 mnkr i så kallad volymkompensation, för att möjliggöra ytterligare en tjänst på förvaltningen.

Livsmedelsverket har tagit fram en ny modell för riskklassning av livsmedelsföretag, som ska tillämpas från och med 2024. Under 2023 behöver därför nämnden prioritera utbildning av personal, implementering av förändrade arbetssätt och delvis nya sätt att planera kontrollverksamheten samt riskklassning av samtliga livsmedelsanläggningar. Ytterligare en förändring är att EU:s ramdirektiv om avfall har införlivats i Svensk lagstiftning. För Miljö- och hälsoskyddsämnden leder de ändrade reglerna till förändringar och utökningar av tillsynen av avfallshantering.

14.11 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har ett övergripande ansvar för kommunens utveckling av verksamheter och ekonomi. Kommunstyrelsen leder, samordnar, stödjer och följer upp. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i kommunala bolag, stiftelser och kommunalförbund.

Kommunstyrelsen ansvarar för stöd- och ledningsfunktioner inom ekonomi, administration och juridik, HR, kommunikation, digitalisering, samt strategisk samhällsplanering, stadsbyggnad och lokalfrågor. Nytt för mandatperioden är ett utskott som hanterar frågor avseende teknik, skärgård samt tillgänglighet.

Kommunstyrelsens mål för 2023:

- Nöjdheten med service och bemötande ska öka
- Nöjdheten med kommunens kommunikation ska öka
- Kommunstyrelsen har en budget i balans
- Kommunen ska uppnå de finansiella målen
- Kommunens förskolor och skolor är välmående och attraktiva arbetsplatser
- Kommunens verksamheter inom vård och omsorg är välmående och attraktiva arbetsplatser
- Tryggheten i kommunen ska öka
- Kommunens strategiska arbete med hållbarhet och Agenda 2030 ska stärkas
- Kommunens klimatpåverkan ska minska
- Kommunen skapar förutsättningar för att nybyggnation sker i enlighet med Roslagsbanans förlängning

Förändringar

Nettobudgetramen för Kommunstyrelsen uppgår till cirka 237 mnkr. Exklusive Tekniskt utskott uppgår ramen till cirka 106,5 mnkr, vilket är en ökning med 10 mnkr jämfört med 2022. Ökningen beror framförallt på politiska förstärkningar, men även på volymjusteringar och generell indexuppräknings om 2,9 procent. I ramen ligger även en effektivisering om 1,4 procent. Förändring inför 2023 är att Överförmyndarna som under 2022 låg organiserade under Kommunstyrelsen blir en egen nämnd 2023. Overheaden minskar när näringslivsavdelningens verksamheter förflyttas till nya Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden. Nytt är även att tidigare Tekniska nämndens ram ingår i Kommunstyrelsen för Tekniskt utskott. Investeringsbudgeten för Kommunstyrelsen uppgår för 2023 till 4 mnkr för Kommundirektören att fördela. Investeringsbudgeten för Tekniskt utskott uppgår 2023 till 102 mnkr.

Kommunstyrelsen (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2022 (exkl politisk förstärkning)	-202 780	106 380
Indexuppräknings	-5 881	2 128
Effektivisering	2 495	
Volymjustering SBF-KS		-900
Volymjustering KSF	3 547	-9 508
Justering OH	5 544	
Tekniskt utskott*	-138 720	8 200
Politisk förstärkning enligt nedanstående:		
<i>Utredningsbudget samhällsplanering</i>	-6 000	
<i>Kommundirektörens utvecklingsmedel</i>	-1 000	
<i>Projektmedel e-arkiv</i>	-500	
Justering	5	
Budget 2023	-343 290	106 300

*Se separat tabell i avsnitt 14.11.1

Inför 2023 har politiska förstärkningar om 7,5 mnkr gjorts på Kommunstyrelsen, främst inom områdena samhällsutveckling, trygghet och säkerhet, samverkan med civilsamhälle, samt verksamhetsutveckling. 1 mnkr av

dessa är avsatt som Kommundirektörens utvecklingsmedel för att kunna möjliggöra genomförande av olika utvecklingsprojekt och förbättringar i kommunorganisationen.

Samhällsutveckling

I Kommunstyrelsens uppdrag ingår den strategiska samhällsplaneringen kopplat till bostäder, verksamhetslokaler och rekreation. Österåkers kommun är en tillväxtkommun i Stockholmsregionen och åtagandet i kommunens del av Sverigeförhandlingen, Roslagsbanans förlängning till city, innebär att kommunen ska växa med 7000 bostäder och 7000 arbetstillfällen. Kommunens tillväxt och framtida utveckling medför ett behov av utredningar och planläggningar. Genom att föregå planläggning och utreda större områden blir arbetet effektivare och utredningarna bättre och mer fullständiga, vilket kan tidigarelägga detaljplanläggningen. Syftet med dessa underlag och utredningar är att tidigt utveckla en plattform för en utveckling av ett stort antal samtidiga planer och projekt som, trots att det är separata projekt, kan bilda en effektiv helhet. En förstärkning under 2023 med 6 mnkr görs för att möjliggöra detta arbete.

I Österåker ska alla delar av kommunen leva, särskilt viktigt är det att fortsätta utvecklingen av kommunens landsbygd och skärgård. Kommunstyrelsen får under 2023 därför ett flertal uppdrag för att i enlighet med visionen stärka skärgårds- och landsbygdsutvecklingen. Kommunstyrelsen får i uppdrag att aktualisera båtplatsinventeringen som senast ägde rum 2010. Syftet med inventeringen är att möjliggöra ett aktivt båtliv för kommunens invånare och besökare och är en del i att nå kommunens vision om att ha en levande skärgård. Inventeringen ska ge en samlad bild av förutsättningarna för utvecklingen av befintliga hamnar och anläggandet av nya hamnar. Inventeringen kan även utgöra underlag för beslut om detaljplaner, bygglov och tillstånd enligt miljöbalken, samt vara en plattform för lokala initiativ inom exempelvis service- och turismnäringen.

I arbetet med att skapa goda förutsättningar för en levande landsbygd och skärgård, vill Kommunen, i enlighet med visionen, bidra till en hållbar framtid. Kommunstyrelsen får därför i uppdrag att se över möjligheten och förutsättningarna för ett anläggningsbidrag. Anläggningsbidraget ska vara sökbart för föreningar (vägföreningar, samfällighetsföreningar eller liknande) i syfte att öka takten på cykelvägnätsutbyggnaden i kommunen. Utredningen ska även lyfta ekonomiska och organisatoriska konsekvenser med införandet av ett sådant bidrag.

Två uppdrag gällande friluftsområden och bad åligger Kommunstyrelsen 2023. Dels ska Kommunstyrelsen, i samråd med Kultur- och fritidsnämnden utreda och ta fram ett förslag gällande Domaruddens framtida utveckling. Dels ska

Kommunstyrelsen utreda möjligheterna till ett allmänt utomhusbad i området Täljö/Svinninge.

Trygghet och säkerhet

Ett av visionens strategiska områden, liksom ett av inriktningsmålen, handlar om trygghet. Målet är att kommunen och dess verksamheter ska vara en trygg plats för invånare, brukare och besökare. Trygghetsarbetet fortsätter därför att vara en högt prioriterad fråga och mycket av det strategiska trygghets- och säkerhetsarbetet kopplat till social prevention, situationell prevention och krisberedskap ligger under Kommunstyrelsen. Ett stort fokusområde för kommunen inom trygghetsområdet har varit att skapa en trygghet i Österåker som plats och en stor insats har gjorts i kampen mot öppen drogszen. Senaste årets undersökningar har visat på goda resultat i det arbetet. En viktig aktör i detta är fältgruppen. Fältgruppen består av fritidsledare anställda på fritidsgårdsenheten och målet med arbetet är att främja psykisk- och fysisk hälsa och på så vis förebygga social problematik hos barn och unga. I Österåker är fältgruppen organisatoriskt placerad under Kultur- och fritidsnämndens ansvar. Tidigare har fältgruppen varit förlagd under Socialnämnden. Det finns fördelar med båda sätten att organisatoriskt placera fältgruppen. Den bästa placeringen kan variera över tid beroende på vad kommunen står inför för utmaningar och vilka behov som finns. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda var fältgruppens organisatoriska placering bör vara framöver.

Ett annat viktigt område att arbeta med för att öka tryggheten i Österåker som plats är skapa trygga bostadsområden. I flera undersökningar som kommunen deltar i framgår att invånarna generellt känner sig trygga där de bor, både under dagtid och under kvällstid, men det finns skillnader beroende var i kommunen man bor. Armada Fastighets AB är kommunens helägda bolag som bland annat hanterar kommunägda bostäder och samhällsfastigheter. Under 2023 får Armada i uppdrag att genomföra en kundundersökning för att mäta bland annat upplevd nöjdhet och trygghet hos sina kunder. Att ha nöjda hyresgäster är inte bara en ekonomisk fråga för kommunen, utan framförallt en trygghetsfråga. Genom att erbjuda ett bra boende eller en bra verksamhetslokal, bra kringmiljöer, samt god service, ökar möjligheterna till lojala och stabila hyresgäster och trygga bostadsområden. Kundundersökningen bör efter genomförandet 2023 återkomma kontinuerligt för att kunna bli ett underlag i utvecklingen för ökad trivsel, trygghet och service i kommunens fastigheter.

Det säkerhetspolitiska läget har förändrats under 2022 i och med Rysslands invasion av Ukraina. Under året har kommunorganisationen på olika sätt svarat upp mot ökade krav på mobilisering av det civila förvaret genom bland annat

övningar, kompetenshöjning, personalförstärkningar och antaganden av nya styrdokument etcetera. Arbetet med civilt försvar är komplext och allt mer omfattande, och i takt med det förändrade säkerhetsläget i omvärlden krävs ytterligare insatser. Kommunstyrelsen ska därför säkerställa ett intensifierat och utökat arbete med fokus på den civila beredskapen med hänvisning till det säkerhetspolitiska läget Sverige och närområdet befinner sig i. En återslaggning av planerade insatser och genomförande ska ske till Kommunstyrelsen senast mars 2023.

Samverkan med civilsamhället

Samverkan med, och initiativ från, civilsamhället är betydelsefullt för kommunens fortsatta utveckling. Föreningslivet uppmuntras därför att arbeta med utveckling och hållbarhet med stöd av de sökbara bidrag som kommunen erbjuder. 2023 fortsätter kommunen att dela ut ett miljöbidrag till föreningar och organisationer som gör insatser i linje med Agenda 2030, samt ett tillgänglighetsbidrag till föreningar och organisationer som vill bidra med tillgänglighetsanpassade åtgärder för mer jämlika förutsättningar och rättigheter kopplat till tillgänglighetsområdet. Förutom ett miljöbidrag och ett tillgänglighetsbidrag fördelar kommunen en mängd olika bidrag inom flertalet verksamhetsområden. Kommunstyrelsen får i uppdrag att kartlägga samtliga bidrag som fördelas av kommunen och föreslå vidare arbete, så som samordning etcetera, gällande dessa bidrag.

Kommunen har åtta stycken rådgivande organ inom olika områden, som ska fungera som mötesplats för olika intressegrupper, förtroendevalda och kommunens tjänstemän. Behovet av forum eller arenor där civilsamhället och förtroendevalda kan mötas är stort och ett prioriterat område som återkommer både i visionen och i strategi för verksamhetsutveckling. Inför 2023 finns det en ambition att utveckla de mötesplatser som råden tidigare utgjort. Både sakområdena och formen för dessa mötesplatser behöver utvärderas och aktualiseras. Kommunstyrelsen får i uppdrag att inför 2023 ta fram ett förslag på hur dessa arenor eller mötesplatser kan formuleras under mandatperioden. Förslaget ska bygga på en utvärdering av det som har varit och utgå från de frågor som är aktuella för Österåker just nu och framåt.

Verksamhetsutveckling

Sedan 2018 har kommunen arbetat med den så kallade Kvalitetsresan.

Kommunen har använt SKR:s verktyg för kvalitetsutveckling,

Kommunkompassen, och deltagit i Sveriges Kvalitetskommun 2021.

Kvalitetsresan har gett kommunen god fart i kvalitetsarbetet och

kommunkompasserna som utförts 2019 och 2020 har gett vägledning i vilka

områden som kommunen behöver prioritera framöver. Kommundirektören får

i uppdrag att tillse att arbetet gällande Kvalitetsresan fortsätter och därigenom möjliggöra ett deltagande i Sveriges Kvalitetskommun 2025.

En del i den ordinarie verksamhetsutvecklingen är att kontinuerligt genomföra en översyn över kommunens alla styrdokument. Enligt reglementet ska Kommunstyrelsen leda arbetet med att ta fram styrdokument för kommunen. Senaste översynen av kommunens styrdokument skedde under mandatperioden 2014-2018. En ny översyn av styrdokumenterna behöver påbörjas under 2023, både gällande definitioner och gällande utformning av styrdokument, men också gällande aktualiteten av kommunens samlade styrdokument. Kommunstyrelsen får i uppdrag att leda och samordna det arbetet, som ska ske i samverkan med samtliga förvaltningar.

14.11.1 Tekniskt utskott

Utskottet ligger under Kommunstyrelsen och bereder och beslutar i frågor rörande anläggande, reinvestering, drift och underhåll, samt förvaltning av allmän platsmark och byggnader, gator och vägar, parker, lekplatser och naturreservat, skog, parkering, hamnar, färjetrafik och industrispår. Utskottet bereder och beslutar också frågor avseende samhällsbetalda resor, andra tekniska frågor, skärgårdsfrågor och tillgänglighetsfrågor.

Förändring

Kommunstyrelsen har för den verksamhet som övertagits från Tekniska nämnden och som bereds av utskottet för 2023 en nettobudgetram på 130,5 mnkr, en utökning från 2022 med cirka 3,7 mnkr som främst kan härledas till volymjusteringar och indexuppräkningsfrågor.

Kommunstyrelsen (fd Tekniska nämnden) (tkr)	Brutto	Intäkter
Budget 2022 (exkl politisk förstärkning)	-133 600	6 800
Indexuppräkningsfrågor	-3 874	133
Effektivisering	1 870	
Volymjustering	-3 000	1 200
Volymjustering kapitalkostnader	-1 000	
Justering OH	891	
Justering	-7	64
Budget 2023	-138 720	8 200

